ZAKON O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU

(„Službeni glasnik RS“, broj 35/23)

U PRIMENI OD 7. MAJA 2023. GODINE

NAPOMENA: Poslodavci su dužni da organizuju svoje poslovanje u skladu sa ovim zakonom najkasnije do 7. maja 2025. godine (član 111. stav 7. ovog zakona).

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se unapređivanje i sprovođenje mera bezbednosti i zdravlja na radu lica koja učestvuju u radnim procesima, kao i lica koja se zateknu u radnoj sredini, radi sprečavanja povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, opšta načela prevencije, prava posebnih grupa zaposlenih, obaveze poslodavca, prava i obaveze zaposlenih, informisanje, konsultovanje, saradnja i obuka zaposlenih i predstavnika zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu, Registar povreda na radu, stručni ispiti, izdavanje licenci, nadzor i kaznene odredbe.

Uprava za bezbednost i zdravlje na radu (u daljem tekstu: Uprava), kao organ uprave u sastavu ministarstva nadležnog za poslove rada, obavlja, u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona, poslove državne uprave u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Primena

Član 2.

Prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca i zaposlenih, nadležnosti i mere čijom primenom, odnosno sprovođenjem se obezbeđuje bezbednost i zdravlje na radu ostvaruju se u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu zakona.

Ovaj zakon primenjuje se na državne organe, organe autonomnih pokrajina, organe jedinica lokalne samouprave, privredna društva, druga pravna i fizička lica, u svim delatnostima.

Ovaj zakon ne primenjuje se pri obavljanju poslova iz oblasti odbrane i policijskih poslova i poslova zaštite i spasavanja i drugih unutrašnjih poslova u neposrednoj vezi sa policijskim

poslovima iz delokruga nadležnog državnog organa, kao i poslova zaštite i spasavanja koje obavljaju drugi subjekti u skladu sa posebnim zakonom, ako su pojedina pitanja bezbednosti i zdravlja na radu pri obavljanju te službe i tih poslova uređena posebnim zakonom i propisima donetim na osnovu tog zakona.

Uređivanje prava, obaveza i odgovornosti

Član 3.

Prava, obaveze i odgovornosti u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu, utvrđene ovim zakonom, bliže se uređuju kolektivnim ugovorom, pravilnikom o bezbednosti i zdravlju na radu ili pravilnikom o radu (u daljem tekstu: opšti akt), odnosno ugovorom o radu.

Značenje pojedinih izraza

Član 4.

Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sledeće značenje, i to:

1) zaposleni jeste fizičko lice koje je u radnom odnosu kod poslodavca, kao i lice koje po bilo kom osnovu obavlja rad ili se osposobljava za rad kod poslodavca, osim lica koje obavlja poslove kućnog pomoćnog osoblja kod poslodavca;

2) lice koje se samozapošljava jeste fizičko lice koje obavlja privrednu ili drugu delatnost, i to:

(1) preduzetnik koji samostalno obavlja privrednu ili drugu delatnost i pri tome radno ne angažuje druga lica,

(2) nosilac ili član porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, koji obavlja posao sa članovima porodičnog poljoprivrednog domaćinstva u skladu sa propisima o poljoprivredi;

3) poslodavac jeste pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje zapošljava, odnosno radno angažuje jedno ili više lica, osim fizičkih lica koja posao obezbeđuju u domaćinstvu i nosioca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva koji obavlja posao sa članovima porodičnog poljoprivrednog domaćinstva u skladu sa propisima o poljoprivredi;

4) predstavnik zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu (u daljem tekstu: predstavnik zaposlenih), jeste lice izabrano ili imenovano da predstavlja zaposlene u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca;

5) bezbednost i zdravlje na radu jeste obezbeđivanje takvih uslova na radu kojima se, u najvećoj mogućoj meri, smanjuju povrede na radu, profesionalne bolesti i bolesti u vezi sa radom u cilju ostvarivanja fizičkog, psihičkog i socijalnog blagostanja zaposlenih;

6) prevencija jeste osnovni princip bezbednosti i zdravlja na radu čiji su ciljevi: razvoj i jačanje mehanizama za sprečavanje nastanka povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom i stvaranje uslova za stalno unapređivanje oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, a koja obuhvata kulturu, politiku, aktivnosti i mere;

7) preventivne mere jesu svi postupci ili aktivnosti preduzeti ili planirani u svim fazama rada kod poslodavca u cilju sprečavanja ili smanjenja rizika na radnom mestu;

8) radilište je prostor na otvorenom u kojem se izvode radovi u skladu sa elaboratom o uređenju i izvođenju radova, shodno propisima o bezbednosti i zdravlju na radu;

9) rad u dubini je rad pri iskopima dubljim od jednog metra ili nasipima višim od jednog metra;

10) rad na visini jeste svaki rad koji zaposleni obavlja koristeći oslonce na visini dva metra i više od čvrste podloge pri čemu radni prostor nije zaštićen od pada sa visine;

11) radno mesto jesu poslovi koje zaposleni obavlja u radnoj sredini u kojoj boravi ili ima pristup u toku rada i koji su pod neposrednom ili posrednom kontrolom poslodavca;

12) radna sredina jeste prostor u kojem zaposleni obavlja poslove (koja uključuje radna mesta, radne uslove, radne postupke i sredstva za rad) ili se nalazi u toku rada, koja je pod neposrednom ili posrednom kontrolom poslodavca;

13) sredstvo za rad jeste:

(1) objekat koji se koristi kao radni i pomoćni prostor, uključujući i objekat na otvorenom prostoru, sa svim pripadajućim instalacijama (instalacije fluida, grejanje, električne i gromobranske instalacije i dr.),

(2) oprema za rad (mašina, uređaj, postrojenje, instalacija, alat i sl.) koja se koristi u radnom procesu,

(3) konstrukcija i objekat za kolektivnu bezbednost i zdravlje na radu (zaštita na prelazima, prolazima i prilazima, zakloni od toplotnih i drugih zračenja, zaštita od udara električne struje, opšta ventilacija i klimatizacija i sl.),

(4) pomoćna konstrukcija i objekat, kao i konstrukcija i objekat koji se privremeno koristi za rad i kretanje zaposlenih (skela, radna platforma, tunelska podgrada, konstrukcija za sprečavanje odrona zemlje pri kopanju dubokih rovova i sl.),

(5) drugo sredstvo koje se koristi u radnom procesu ili je na bilo koji način povezano sa radnim procesom;

14) opasnost jeste okolnost ili stanje koje može ugroziti zdravlje ili izazvati povredu zaposlenog;

15) štetnost jeste osobina ili svojstvo koje može ugroziti zdravlje zaposlenog;

16) opasna pojava jeste događaj kojim su ugroženi ili bi mogli da budu ugroženi život i zdravlje zaposlenog ili postoji opasnost od povređivanja zaposlenog;

17) ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost jeste konkretna, realna i postojeća opasnost koja, u skladu sa trenutnim naučnim i tehničkim znanjima, ne može biti isključena odnosno ograničena;

18) rizik jeste verovatnoća nastanka povrede, bolesti ili oštećenja zdravlja zaposlenog usled izloženosti opasnostima ili štetnostima;

19) procena rizika jeste sistematsko evidentiranje i procenjivanje svih opasnosti i štetnosti u

radnom procesu na radnom mestu u radnoj sredini koji mogu uzrokovati nastanak povreda na radu, bolesti ili oštećenja zdravlja i utvrđivanje mogućnosti, odnosno načina sprečavanja, otklanjanja ili smanjenja rizika na najmanju moguću meru;

20) akt o proceni rizika jeste akt koji sadrži opis radnog procesa sa procenom rizika od povreda i/ili oštećenja zdravlja pri obavljanju svih poslova u radnoj sredini i mere za otklanjanje ili smanjivanje rizika u cilju poboljšanja bezbednosti i zdravlja na radu;

21) radno mesto sa povećanim rizikom jeste radno mesto na visini, radno mesto u dubini, radno mesto na upravljanju vozilima i unutrašnjem transportu (viljuškari, dizalice, transporteri, građevinske i poljoprivredne mašine i sl.) i drugo radno mesto utvrđeno aktom o proceni rizika poslodavca na kome, i pored potpuno primenjenih mera u skladu sa ovim zakonom, postoje okolnosti koje mogu da ugroze bezbednost i zdravlje zaposlenog;

22) rad od kuće jeste rad koji zaposleni obavlja upotrebom informaciono komunikacionih tehnologija za poslodavca iz mesta prebivališta, odnosno boravišta ili drugog mesta stanovanja, a koje nije pod neposrednom kontrolom poslodavca;

23) rad na daljinu jeste rad koji zaposleni obavlja upotrebom informaciono komunikacionih tehnologija iz prostora koji nije prostor poslodavca i koji nije pod neposrednom kontrolom poslodavca;

24) savetnik za bezbednost i zdravlje na radu jeste stručno lice koje obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu, ima odgovarajući nivo kvalifikacija, položen odgovarajući stručni ispit, licencu za obavljanje poslova savetnika za bezbednost i zdravlje na radu i koje poslodavac pisanim aktom imenuje za obavljanje tih poslova;

25) saradnik za bezbednost i zdravlje na radu jeste stručno lice koje obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu u delatnostima iz člana 47. stav 1. ovog zakona, ima odgovarajući nivo kvalifikacija, položen odgovarajući stručni ispit, licencu za obavljanje poslova saradnika za bezbednost i zdravlje na radu i koje poslodavac pisanim aktom imenuje za obavljanje tih poslova;

26) pravno lice za obavljanje poslova pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti, ispitivanja uslova radne sredine – bioloških štetnosti jeste pravno lice kojem je ministar nadležan za poslove rada izdao licencu, u skladu sa ovim zakonom;

27) pravno lice ili preduzetnik za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu jeste pravno lice ili preduzetnik kojem je ministar nadležan za poslove rada izdao licencu, u skladu sa ovim zakonom;

28) zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada jeste pružalac zdravstvene zaštite, kome poslodavac poveri obavljanje poslova prevencije i zaštite zdravlja zaposlenih, u skladu sa zakonom;

29) stručni nalaz jeste izveštaj o izvršenom pregledu i proveri opreme za rad i pregledu i ispitivanju električnih i gromobranskih instalacija ili ispitivanju uslova radne sredine sa zaključkom da li su primenjene ili nisu primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu;

30) odgovorno lice za obavljanje pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti i ispitivanje uslova radne sredine – bioloških štetnosti, kao i za potpisivanje stručnih nalaza, jeste lice sa licencom za vršenje tih poslova (u daljem tekstu: odgovorno lice);

31) licenca jeste ovlašćenje koje ministar nadležan za poslove rada izdaje pravnom ili fizičkom licu za obavljanje određenih poslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa ovim zakonom;

32) jezik koji zaposleni razume jeste maternji jezik, jezik koji je u službenoj upotrebi na teritoriji na kojoj poslodavac ima sedište, odnosno zaposleni obavlja poslove i koji zaposleni govori, čita i piše, kao i jezik koji je utvrđen kao uslov za obavljanje poslova radnog mesta;

33) registar povreda na radu jeste jedinstvena, elektronski vođena baza podataka o povredama na radu, koja se vodi na osnovu izveštaja o povredi na radu;

34) registar licenci jeste jedinstvena, elektronski vođena baza podataka o izdatim, obnovljenim i oduzetim licencama u skladu sa ovim zakonom.

Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu u gramatičkom muškom rodu, podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koje se odnose.

Pravo na bezbednost i zdravlje na radu

Član 5.

Pravo na bezbednost i zdravlje na radu imaju:

1. lica koja su u radnom odnosu i lica angažovana van radnog odnosa;
2. lice koje se samozapošljava;
3. učenici i studenti koji se, u skladu sa zakonom, nalaze na obaveznom proizvodnom radu, profesionalnoj praksi ili praktičnoj nastavi ili učenju kroz rad u sistemu dualnog obrazovanja;
4. lica koja, u skladu sa zakonom, obavljaju volontiranje;
5. lica koja, u skladu sa zakonom, obavljaju privremene i povremene poslove preko omladinske, odnosno studentske zadruge;
6. lica koja su upućena na dodatno obrazovanje i obuku po uputu nosioca poslova zapošljavanja;
7. lica koja učestvuju u organizovanim javnim radovima od opšteg značaja;
8. lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora dok rade u privrednoj jedinici zavoda za izdržavanje kazne zatvora (radionica, radilište i sl.) i na drugom mestu rada;
9. lica koja kod poslodavca obavljaju rad u skladu sa posebnim zakonima;
10. lica koja se zatiču u radnoj sredini, ako je o njihovom prisustvu upoznat poslodavac.

Bezbednost i zdravlje na radu licima iz stava 1. tač. 1), 3), 5) i 10) ovog člana obezbeđuje poslodavac, lica iz tačke 2) ovog člana obezbeđuju sama sebi, licima iz tačke 4) ovog člana organizator volontiranja, licima iz tačke 6) ovog člana obezbeđuje organizator obuke, odnosno poslodavac kod kojeg se realizuje obuka, u skladu sa zakonom, licima iz tačke 7) ovog člana organizator radova, licima iz tačke 8) ovog člana zavodi za izvršenje kazne zatvora, licima iz tačke 9) nosilac obaveze utvrđen u skladu sa posebnim zakonima.

Prava posebnih grupa zaposlenih

Član 6.

Posebna prava, obaveze i mere u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu mladih (naročito u vezi sa njihovim psihičkim i telesnim razvojem), žena koje rade na radnom mestu sa povećanim rizikom koji bi mogao da im ugrozi ostvarivanje materinstva, osoba sa invaliditetom i zaposlenih kod kojih je utvrđena profesionalna bolest – uređuju se ovim i drugim zakonom, drugim propisima, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o bezbednosti i zdravlju na radu ili pravilnikom o radu i ugovorom o radu.

II. PREVENTIVNE MERE

Član 7.

Preventivne mere u ostvarivanju bezbednosti i zdravlja na radu obezbeđuju se primenom savremenih tehničkih, ergonomskih, zdravstvenih, obrazovnih, socijalnih, organizacionih i drugih mera i sredstava za otklanjanje rizika od povređivanja i oštećenja zdravlja zaposlenih, i/ili njihovog svođenja na najmanju moguću meru, u postupku:

1. projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja objekata namenjenih za radne i pomoćne prostorije, kao i objekata namenjenih za rad na otvorenom prostoru u cilju bezbednog odvijanja radnog procesa;
2. projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja radnog procesa sa svom pripadajućom opremom za rad, u cilju bezbednog rada zaposlenih i usklađivanja hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti, mikroklime i osvetljenosti na radnim mestima i u radnim i pomoćnim prostorijama sa propisanim merama i normativima za delatnost koja se obavlja na tim radnim mestima i u tim radnim prostorijama;
3. projektovanja, izrade, korišćenja i održavanja opreme za rad, konstrukcija i objekata za kolektivnu bezbednost i zdravlje na radu, pomoćnih konstrukcija i objekata i drugih sredstava koja se koriste u radnom procesu ili koja su na bilo koji način povezana sa radnim procesom, tako da se u toku njihove upotrebe sprečava povređivanje ili oštećenje zdravlja zaposlenih;
4. proizvodnje, pakovanja, prevoza, skladištenja, upotrebe i uništavanja hemijskih materija, na način i po propisima i pravilima kojima se otklanjaju mogućnosti povređivanja ili oštećenja zdravlja zaposlenih;
5. projektovanja, proizvodnje i korišćenja lične zaštitne opreme, čijom se upotrebom smanjuju rizici koji nisu mogli da budu otklonjeni primenom odgovarajućih preventivnih mera;
6. obrazovanja, vaspitanja, obuke i stručnog osposobljavanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Preventivne mere u postupcima iz stava 1. ovog člana propisuje ministar nadležan za poslove rada, a preventivne mere u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu mladih sporazumno sa ministrom nadležnim za poslove omladine i preventivne mere za zaposlene za vreme trudnoće, porodilje i zaposlenu koja doji dete sporazumno sa ministrom nadležnim za poslove zdravlja.

III. OBAVEZE I ODGOVORNOSTI POSLODAVCA

1. Opšte obaveze

Odnos obaveza i prava

Član 8.

Obaveze poslodavca, u smislu ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona, istovremeno predstavljaju prava zaposlenih u vezi sa sprovođenjem mera bezbednosti i zdravlja na radu.

Obaveze zaposlenih u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu ne utiču na princip odgovornosti poslodavca.

Odgovornost poslodavca

Član 9.

Poslodavac je dužan da obezbedi i sprovodi preventivne mere bezbednosti i zdravlja na radu u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona.

Poslodavac je dužan da obezbedi bezbednost i zdravlje zaposlenom u svim aktivnostima poslodavca i na svim nivoima organizovanja rada i radnog procesa.

Poslodavac se ne oslobađa obaveza i odgovornosti u vezi sa primenom mera bezbednosti i zdravlja na radu određivanjem pravnog lica, odnosno preduzetnika sa licencom ili drugog lica ili prenošenjem svojih obaveza i odgovornosti na ta lica.

U slučaju nastanka povrede na radu zbog elementarnih nepogoda, ozbiljne, neizbežne i neposredne opasnosti koje su izvan kontrole poslodavca ili zbog izuzetnih događaja čije se posledice uprkos svim preduzetim merama od strane poslodavca nisu mogle izbeći, poslodavac nije odgovoran u smislu ovog zakona.

Prilagođavanje radnog procesa

Član 10.

Poslodavac je dužan da:

1. radni proces prilagodi sposobnostima zaposlenog u pogledu bezbednosti i zdravlja na radu;
2. obezbedi odgovarajuće uslove radne sredine;
3. sredstva za rad i ličnu zaštitnu opremu obezbedi da budu odgovarajući, da ne ugrožavaju bezbednost i zdravlje zaposlenog.

Poslodavac je dužan da se pri planiranju i uvođenju novih tehnologija konsultuje sa zaposlenima i/ili predstavnicima zaposlenih po pitanjima izbora opreme za rad, uslova rada i radne sredine i njihovih posledica na bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Poslodavac je dužan da preduzme mere i obezbedi da samo oni zaposleni kojima su izdata odgovarajuća uputstva i dozvole za rad imaju pristup zonama u kojima je prisutna ozbiljna, neizbežna ili neposredna opasnost ili štetnost koja može da ugrozi zdravlje zaposlenog.

Finansijske obaveze poslodavca

Član 11.

Poslodavac je dužan da obezbedi da sprovođenje mera bezbednosti i zdravlja na radu ne prouzrokuje finansijske troškove za zaposlenog i predstavnika zaposlenih.

Organizovanje rada i radnog procesa

Član 12.

Poslodavac je dužan da, prilikom organizovanja rada i radnog procesa, obezbedi preventivne mere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, uključujući pružanje informacija i obuke zaposlenih, kao i da za njihovu primenu obezbedi potrebna finansijska sredstva.

Poslodavac je dužan da obezbedi preventivne mere pre početka rada zaposlenog i u toku rada, izborom radnih i proizvodnih metoda kojima se obezbeđuje zaštita života i zdravlja na radu.

Poslodavac je dužan da prilagodi preventivne mere iz stava 1. ovog člana uzimajući u obzir promenjene okolnosti u cilju poboljšanja postojećeg stanja.

Načela prevencije

Član 13.

Preventivne mere obezbeđuje poslodavac polazeći od sledećih načela:

1. izbegavanje rizika;
2. procena rizika koji se ne mogu izbeći na radnom mestu;
3. otklanjanje rizika na njihovom izvoru primenom savremenih tehničkih rešenja;
4. prilagođavanje rada i radnog mesta zaposlenom, naročito u pogledu izbora opreme za rad i metoda rada, kao i izbora tehnološkog postupka da bi se smanjila monotonija u radu i rad po unapred definisanom tempu, u cilju smanjenja njihovog uticaja na zdravlje zaposlenog;
5. prilagođavanja tehničkom napretku;
6. zamena opasnog na radnom mestu u radnoj sredini bezopasnim ili manje opasnim;
7. razvijanja koherentne politike prevencije koja obuhvata tehnologiju, organizaciju rada, uslove rada, odnose u radnom procesu i uticaj faktora u vezi sa radnom sredinom;
8. davanje prednosti kolektivnim nad pojedinačnim merama bezbednosti i zdravlja na radu;

odgovarajuća obuka zaposlenih za bezbedan i zdrav rad i izdavanje uputstava za rad na bezbedan način.

Opšti akt i ugovor o radu

Član 14.

Poslodavac je dužan da opštim aktom utvrdi prava, obaveze i odgovornosti u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Poslodavac koji ima do deset zaposlenih – prava, obaveze i odgovornosti iz stava 1. ovog člana može utvrditi ugovorom o radu, odnosno drugim ugovorom u skladu sa propisom kojim se uređuje rad.

Obaveze poslodavca

Član 15.

Poslodavac je dužan da:

1. aktom u pisanoj formi imenuje savetnika, odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu;
2. zaposlenom odredi obavljanje poslova na radnom mestu i u radnoj sredini na kojima su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu;
3. obaveštava zaposlene i predstavnike zaposlenih o opasnostima i štetnostima koje mogu da dovedu do povreda na radu i oštećenja zdravlja koji nastaju uvođenjem novih tehnologija i sredstava za rad i da u takvim slučajevima donese odgovarajuća uputstva za bezbedan i zdrav rad;
4. obučava zaposlene za bezbedan i zdrav rad;
5. obezbedi zaposlenima korišćenje lične zaštitne opreme u skladu sa aktom o proceni rizika;
6. obezbedi održavanje sredstava za rad i lične zaštitne opreme u ispravnom stanju i isključi iz upotrebe sredstva za rad i ličnu zaštitnu opremu na kojoj nastanu promene zbog kojih postoje rizici za bezbednost i zdravlje zaposlenih;
7. angažuje pravno lice sa licencom radi sprovođenja preventivnih i periodičnih pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih, fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti i bioloških štetnosti;
8. obezbedi na osnovu akta o proceni rizika i ocene zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada propisane lekarske preglede zaposlenih u skladu sa ovim zakonom;
9. obezbedi pružanje prve pomoći, kao i da obuči odgovarajući broj zaposlenih za pružanje prve pomoći;
10. zaustavi svaku vrstu rada koji predstavlja ozbiljnu, neizbežnu i neposrednu opasnost za život ili zdravlje zaposlenih.

Postupak i rokove preventivnih i periodičnih pregleda i provere opreme za rad i pregleda i

ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih, fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti i bioloških štetnosti, propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Pravno lice iz stava 1. tačka 7) ovog člana dužno je da izda stručni nalaz po izvršenom pregledu i proveri opreme za rad i pregledu i ispitivanju električnih i gromobranskih instalacija ili ispitivanju uslova radne sredine najkasnije u roku do 30 dana od dana izvršenog pregleda i provere, odnosno ispitivanja.

Ako se prilikom pregleda i provere opreme za rad utvrdi da na opremi za rad nisu primenjene mere za bezbedan i zdrav rad, lice koje je vršilo pregled i proveru opreme za rad dužno je da odmah o tome obavesti poslodavca, odnosno savetnika ili saradnika za bezbednost i zdravlje na radu i da na opremi postavi nalepnicu o neispravnosti. Poslodavac, odnosno savetnik ili saradnik za bezbednost i zdravlje na radu dužan je da odmah zabrani rad na opremi za rad na kojoj nisu primenjene mere za bezbedan i zdrav rad. Zabrana korišćenja opreme za rad važi do otklanjanja nepravilnosti zbog kojih oprema za rad nije bezbedna za upotrebu, odnosno do izdavanja stručnog nalaza o pregledu i proveri od strane pravnog lica sa licencom kojim se potvrđuje da su na opremi za rad primenjene mere za bezbedan i zdrav rad.

Procena rizika

Član 16.

Poslodavac je dužan da donese akt o proceni rizika u pisanoj formi za sva radna mesta u radnoj sredini i da utvrdi način, mere i rokove za otklanjanje ili smanjenje rizika na najmanju moguću meru.

Poslodavac je dužan da donese akt o proceni rizika za sva radna mesta na kojima učenici obavljaju profesionalnu praksu ili praktičnu nastavu ili učenje kroz rad u sistemu dualnog obrazovanja u skladu sa zakonom koji uređuje dualno obrazovanje.

Poslodavac je dužan da obezbedi da mere utvrđene aktom o proceni rizika budu integrisane u sve aktivnosti poslodavca i na svim nivoima.

Poslodavac je dužan da izmeni akt o proceni rizika u slučaju pojave svake nove opasnosti ili štetnosti i promene nivoa rizika u radnom procesu, uvođenja novog radnog mesta i nove tehnologije i promene uslova radne sredine.

Akt o proceni rizika zasniva se na utvrđivanju opasnosti i štetnosti na radnom mestu u radnoj sredini, na osnovu kojih se vrši procena rizika od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenog.

Način i postupak procene rizika na radnom mestu i u radnoj sredini propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Uslovi za rad na radnim mestima sa povećanim rizikom

Član 17.

Poslodavac je dužan da aktom o proceni rizika, na osnovu nepristrasne ocene zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada, odredi posebne zdravstvene uslove koje moraju ispunjavati zaposleni na radnim mestima sa povećanim rizikom.

Poslodavac je dužan da zdravstvenoj ustanovi iz stava 1. ovog člana, koju angažuje, obezbedi uslove za samostalno i nepristrasno obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih.

Prva pomoć

Član 18.

Poslodavac je dužan da obezbedi pružanje prve pomoći, da obuči odgovarajući broj zaposlenih za pružanje prve pomoći i obezbedi sredstva i opremu za pružanje prve pomoći uzimajući u obzir procenjene rizike, radni proces, organizaciju, prirodu i obim radnog procesa, broj zaposlenih koji učestvuju u radnom procesu, broj radnih smena, broj lokacijski odvojenih jedinica, učestalost povreda na radu i udaljenost do najbliže medicinske pomoći.

Pružanje prve pomoći mora biti organizovano na način da je prva pomoć dostupna svakom zaposlenom tokom radnog vremena, u svim smenama i na svim lokacijama.

Obuku zaposlenih za pružanje prve pomoći vrši zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita, kao i Crveni krst Srbije, u skladu sa posebnim zakonom.

Način pružanja prve pomoći, vrste sredstava i opreme koji moraju biti obezbeđeni na radnom mestu, broj zaposlenih koji moraju biti obučeni za pružanje prve pomoći, način i rokove obučavanja zaposlenih sporazumno propisuju ministar nadležan za poslove rada i ministar nadležan za poslove zdravlja.

Ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost

Član 19.

Poslodavac je dužan da što je moguće pre obavesti sve zaposlene, koji jesu ili koji bi mogli da budu izloženi ozbiljnoj, neizbežnoj i neposrednoj opasnosti, o prisutnim rizicima i merama koje su preduzete ili će biti preduzete u cilju zaštite.

Poslodavac je dužan da preduzme mere i izda uputstva kako bi omogućio zaposlenima da u slučaju ozbiljne, neizbežne i neposredne opasnosti prestanu da rade i/ili odmah napuste radno mesto i odu na bezbedno mesto.

Poslodavac ne sme zahtevati od zaposlenih da se vrate na radno mesto u radnoj sredini u kojoj i dalje postoji ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost.

2. Posebne obaveze

Izveštavanje inspekcije

Član 20.

Poslodavac je dužan da, najmanje osam dana pre početka rada, nadležnu inspekciju rada izvesti o:

1. početku svoga rada;
2. radu odvojene jedinice;
3. svakoj promeni tehnološkog postupka, ukoliko se tim promenama menjaju uslovi rada.

Ispunjenost propisanih uslova

Član 21.

Ispunjenost propisanih uslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, pre početka obavljanja delatnosti poslodavca, u skladu sa zakonom, utvrđuje ministarstvo nadležno za poslove rada, na zahtev poslodavca.

Poslodavac je dužan da, pre početka obavljanja delatnosti podnese zahtev nadležnoj inspekciji rada, za utvrđivanje ispunjenosti propisanih uslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Poslodavac ne može početi obavljanje delatnosti bez dobijanja rešenja o ispunjenosti uslova za početak rada.

Delatnosti za koje je potrebno utvrditi ispunjenost propisanih uslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu su: delatnosti proizvodnje, prometa, distribucije, prerade, odlaganja i uskladištenja: opasnih, štetnih i otpadnih materija; nafte i naftnih derivata; otrova; delatnosti proizvodnje hemikalija; lepkova; rastvarača; boja; sredstava za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju i sirove kože; usluge socijalne zaštite i to: domski smeštaj za odrasle i starije, domski smeštaj za decu i mlade, dnevni boravak, mala domska zajednica, prihvatilište i svratište.

Postupak utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova, obrazac izveštaja iz člana 20. ovog zakona i obrazac zahteva iz stava 2. ovog člana propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Izveštaj iz člana 20. ovog zakona i zahtev iz stava 2. ovog člana poslodavac može dostaviti elektronskim putem.

Izvođenje radova na gradilištu, odnosno radilištu

Član 22.

Poslodavac koji izvodi radove na izgradnji objekta u skladu sa propisima o bezbednosti i

zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima, kao i poslodavac koji izvodi radove na radilištu u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu, dužan je da prijavu o početku rada dostavi nadležnoj inspekciji rada, najmanje osam dana pre početka izvođenja radova.

Poslodavac iz stava 1. ovog člana je dužan da izradi propisan elaborat o uređenju gradilišta, ako radovi traju duže od tri dana u kontinuitetu i propisan elaborat o uređenju radilišta, koji uz prijavu o početku rada dostavlja nadležnoj inspekciji rada, najmanje osam dana pre početka izvođenja radova.

Poslodavac je dužan da na gradilištu, odnosno radilištu obezbeđuje, održava i sprovodi mere za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa elaboratom o uređenju gradilišta, odnosno radilišta i aktom o proceni rizika.

Sadržaj elaborata o uređenju gradilišta i radilišta propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Prijavu iz st. 1. i 2. ovog člana poslodavac može dostaviti elektronskim putem.

Izvođenje hitnih radova

Član 23.

U slučaju izvođenja hitnih radova na infrastrukturnim objektima radi otklanjanja kvarova ili iznenadnog i nekontrolisanog događaja na objektu poslodavac je dužan da odmah, od nastanka, usmeno i u pisanoj formi prijavi nadležnoj inspekciji rada izvođenje hitnih radova, kao i da pri izvođenju hitnih radova i sanacije primenjuje mere u skladu sa aktom o proceni rizika.

Prijavu iz stava 1. ovog člana poslodavac može dostaviti elektronskim putem.

Obaveze poslodavaca pri podeli radnog prostora

Član 24.

Kada dva ili više poslodavaca u obavljanju poslova dele radni prostor, odnosno kada zaposleni više poslodavaca istovremeno obavljaju poslove u istom radnom prostoru, poslodavci su dužni da sarađuju u primeni propisanih mera za bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Poslodavci iz stava 1. ovog člana dužni su da, uzimajući u obzir prirodu poslova koje obavljaju, koordiniraju aktivnosti u vezi sa primenom mera za otklanjanje rizika od povređivanja, odnosno oštećenja zdravlja zaposlenih, kao i da obaveštavaju jedan drugog i svoje zaposlene i/ili predstavnike zaposlenih o tim rizicima i merama za njihovo otklanjanje.

Način ostvarivanja saradnje iz st. 1. i 2. ovog člana poslodavci utvrđuju pisanim sporazumom, zaključenim pre početka obavljanja poslova.

Sporazumom iz stava 3. ovog člana određuje se lice za koordinaciju sprovođenja zajedničkih mera kojima se obezbeđuje bezbednost i zdravlje svih zaposlenih.

Pristup radnom prostoru

Član 25.

Poslodavac je dužan da preduzme mere za sprečavanje pristupa u krug objekta koji se koristi kao radni i pomoćni prostor, uključujući i objekat na otvorenom prostoru, licima i vozilima koja nemaju osnova da se nalaze u njima.

Promena radnog procesa

Član 26.

Poslodavac je dužan da pri svakoj promeni radnog procesa sredstva za rad prilagodi tom radnom procesu pre početka rada.

Izdavanje dozvole za rad

Član 27.

Poslodavac je dužan da, pre početka izvođenja radova na visini, u dubini, u skučenom prostoru, u prostoru sa potencijalno eksplozivnim atmosferama, na energetskom objektu, pri korišćenju opasne hemijske materije, rad u zonama u kojima je prisutna ozbiljna, neizbežna ili neposredna opasnost ili štetnost koja može da ugrozi zdravlje zaposlenog, obezbedi izdavanje dozvole za rad.

Poslodavac je dužan da utvrdi postupak i način za izdavanje dozvole za rad.

Upotreba sredstava za rad i lične zaštitne opreme

Član 28.

Poslodavac je dužan da zaposlenima obezbedi i izda na upotrebu sredstva za rad i ličnu zaštitnu opremu u ispravnom stanju i na kojima su primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu i da obezbedi kontrolu njihove upotrebe u skladu sa namenom.

Poslodavac je dužan da sprovede obuku zaposlenih za pravilno korišćenje lične zaštitne opreme.

Dokumentacija za opremu za rad i ličnu zaštitnu opremu

Član 29.

Poslodavac može da zaposlenima izda na upotrebu opremu za rad i ličnu zaštitnu opremu, samo ako su usaglašeni sa propisanim tehničkim zahtevima, ako je njihova usaglašenost ocenjena prema propisanom postupku, ako su označeni u skladu sa propisima i ako ih prate propisane isprave o usaglašenosti i druga propisana dokumentacija.

Poslodavac koji je zaposlenima izdao na upotrebu opremu za rad pre stupanja na snagu propisa kojim je utvrđena obaveza iz stava 1. ovog člana, dužan je da obezbedi uputstvo za njihovu upotrebu i održavanje.

Poslodavac je dužan da obezbedi zaposlenima uputstva za bezbedan i zdrav rad po propisima o bezbednosti i zdravlju na radu za upotrebu opreme za rad.

Poslodavac je dužan da obezbedi prevod dokumentacije iz stava 3. ovog člana na jezik koji zaposleni razume.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primenjuju se na sve promene radnog procesa.

Dokumentacija za hemijske materije

Član 30.

Poslodavac može da zaposlenima da na korišćenje opasne hemijske materije i druge hemijske materije za koje je propisana obaveza izrade i dostavljanja bezbednosnog lista samo ako mu je uz hemijsku materiju učinio dostupnim bezbednosni list, ako je obezbedio sve mere koje proizlaze iz sadržaja bezbednosnog lista, kao i dodatne mere o uslovima kojima se obezbeđuje bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa propisima kojima se uređuju hemikalije.

Poslodavac je dužan da obezbedi prevod bezbednosnog lista na jezik koji zaposleni razume, kao i da omogući zaposlenom pristup podacima sadržanim u bezbednosnom listu.

Opšte priznata mera

Član 31.

Kada zbog uvođenja nove tehnologije nisu propisane mere bezbednosti i zdravlja na radu, poslodavac, do donošenja odgovarajućih propisa, primenjuje opšte priznate mere kojima se obezbeđuje bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Opšte priznatom merom, u smislu stava 1. ovog člana, smatra se mera kojom se može otkloniti opasnost pri radu ili smanjiti štetnost po zdravlje zaposlenog, u meri u kojoj je to razumno izvodljivo.

Program o postupnom otklanjanju nedostataka

Član 32.

Ako aktom o proceni rizika utvrdi nedostatke u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu za čije su otklanjanje potrebna veća investiciona ulaganja, a život i zdravlje zaposlenog nisu teže ugroženi, poslodavac je dužan da sačini poseban program o postupnom otklanjanju nedostataka i utvrdi rokove za realizaciju programa.

3. Obuka zaposlenih

Dužnost poslodavca da izvrši obuku

Član 33.

Poslodavac je dužan da izvrši obuku zaposlenog za bezbedan i zdrav rad:

1. kod zasnivanja radnog odnosa, odnosno drugog radnog angažovanja;
2. premeštaja na druge poslove;
3. prilikom uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad ili promene opreme za rad,
4. kod promene radnog procesa.

Poslodavac je dužan da zaposlenog u toku obuke za bezbedan i zdrav rad upozna sa rizicima na radnom mestu na koje ga određuje i o konkretnim merama za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa aktom o proceni rizika.

Obuku iz stava 1. ovog člana poslodavac obezbeđuje u toku radnog vremena, a troškovi obuke obezbeđuju se iz sredstava poslodavca i ne mogu biti na teret zaposlenog.

Obuka za bezbedan i zdrav rad zaposlenog mora da bude prilagođena specifičnostima njegovog radnog mesta i sprovodi se po programu, čiji sadržaj poslodavac mora, kada je to potrebno, da obnavlja i menja.

Ako poslodavac odredi zaposlenom da obavlja poslove na dva ili više radnih mesta, dužan je da zaposlenog obuči za bezbedan i zdrav rad na svakom od tih radnih mesta.

Poslodavac kod koga pod njegovim nadzorom i rukovođenjem, na osnovu ugovora, sporazuma ili po bilo kom drugom osnovu, obavljaju rad zaposleni drugog poslodavca, dužan je da te zaposlene obuči za bezbedan i zdrav rad, u skladu sa ovim zakonom.

Program obuke za bezbedan i zdrav rad

Član 34.

Obuku zaposlenih za bezbedan i zdrav rad poslodavac obavlja teorijski i praktično, u skladu sa programom obuke za bezbedan i zdrav rad koji donosi poslodavac.

Program obuke za bezbedan i zdrav rad sadrži opšti i posebni deo.

Opšti deo programa obuke obuhvata upoznavanje zaposlenih sa pravima, obavezama i odgovornostima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu iz zakona i podzakonskih propisa, kao i upoznavanje sa opštim aktima poslodavca u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Posebni deo programa obuke obuhvata upoznavanje sa svim potencijalnim opasnostima i štetnostima na radnom mestu, procenjenim rizicima i merama za bezbedan i zdrav rad.

Provera teorijske i praktične obučenosti zaposlenog za bezbedan i zdrav rad obavlja se na radnom mestu.

Periodične obuke za bezbedan i zdrav rad zaposlenog koji radi na radnom mestu sa povećanim rizikom vrše se najkasnije u roku od jedne godine od dana prethodne obuke, a na ostalim radnim mestima najkasnije u roku od tri godine od dana prethodne obuke.

Obuka za bezbedan i zdrav rad obavlja se na jeziku koji zaposleni razume i prilagođava se mogućnostima i sposobnostima posebnih grupa zaposlenih.

Obuka predstavnika zaposlenih

Član 35.

Predstavnik zaposlenih ima pravo na obuku radi obavljanja aktivnosti predstavnika zaposlenih, a troškovi obuke ne mogu biti na teret predstavnika zaposlenih.

Obuka predstavnika zaposlenih obavlja se odmah po izboru ili imenovanju, a periodične obuke vrše se najkasnije u roku od tri godine od dana prethodne obuke.

Obuka iz stava 1. ovog člana organizuje se u toku radnog vremena bilo u okviru ili izvan prostora poslodavca.

Dodatna obuka

Član 36.

Kada radni proces zahteva dodatnu obuku zaposlenog za bezbedan i zdrav rad, poslodavac je dužan da upozna zaposlenog o obavljanju radnog procesa na bezbedan način, putem obaveštenja, uputstava ili instrukcija u pisanoj formi. U izuzetnim slučajevima, kada zaposlenom preti ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost po život ili zdravlje, zbog hitnosti, obaveštenja, uputstva ili instrukcije mogu se dati u usmenoj formi.

U slučaju teške povrede na radu, smrtne povrede na radu ili kolektivne povrede na radu sa teškom ili smrtnom povredom na radu, poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od osam dana od nastanka povrede izvrši dodatnu obuku zaposlenih na tom radnom mestu u organizacionoj jedinici gde se povreda dogodila, sa obavezom obaveštavanja svih zaposlenih.

Poslodavac je dužan da obezbedi da zaposlena za vreme trudnoće, porodilja i zaposlena koja doji dete, zaposleni mlađi od 18 godina života, osoba sa invaliditetom i zaposleni kod koga je

utvrđena profesionalna bolest, i pored obuke za bezbedan i zdrav rad, budu u pisanoj formi obavešteni o rezultatima procene rizika i o merama kojima se rizici otklanjaju u cilju povećanja bezbednosti i zdravlja na radu.

Upoznavanje sa rizicima

Član 37.

Poslodavac je dužan da svako lice, koje se nalazi u radnoj sredini o čijem prisustvu je upoznat poslodavac, upozori na opasnosti ili štetnosti po zdravlje koje se javljaju u radnom procesu, odnosno na mere bezbednosti i zdravlja koje mora da primeni, i da ga usmeri na bezbedne zone za kretanje.

Poslodavac je dužan da vidno obeleži i istakne oznake za bezbednost i/ili zdravlje na radu radi obaveštavanja i informisanja zaposlenih o rizicima u radnom procesu, pravcima kretanja i dozvoljenim mestima zadržavanja, kao i o merama za sprečavanje, smanjenje ili otklanjanje rizika.

IV. PRAVA I OBAVEZE ZAPOSLENIH

Prava zaposlenog

Član 38.

Zaposleni ima pravo i obavezu da se pre početka rada upozna sa merama bezbednosti i zdravlja na radu na radnom mestu na koje je određen, kao i da se obuči za njihovo sprovođenje.

Zaposleni ima pravo da poslodavcu daje predloge, primedbe i obaveštenja o pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu.

Zaposleni ima pravo i obavezu da redovno kontroliše svoje zdravlje prema rizicima radnog mesta, u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i propisima o bezbednosti i zdravlju na radu.

Zaposleni koji radi na radnom mestu sa povećanim rizikom, ima pravo i obavezu da obavi lekarski pregled na koji ga upućuje poslodavac.

Zaposleni je dužan da radi na radnom mestu sa povećanim rizikom, na osnovu izveštaja zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada kojim se utvrđuje da je zdravstveno sposoban za rad na tom radnom mestu.

Pravo zaposlenog da odbije da radi

Član 39.

Zaposleni ima pravo da odbije da radi:

- ako mu preti neposredna opasnost po život i zdravlje zbog toga što nisu sprovedene

propisane mere za bezbednost i zdravlje na radnom mestu na koje je određen, sve dok se te mere ne obezbede;
2. ako mu poslodavac nije obezbedio propisani lekarski pregled ili ako se na lekarskom pregledu utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove, u smislu člana 56. ovog zakona, za rad na radnom mestu sa povećanim rizikom;
3. ako u toku obuke za bezbedan i zdrav rad nije upoznat sa svim vrstama rizika i merama za njihovo otklanjanje, u smislu člana 33. stav 2. ovog zakona, na radnom mestu na koje ga je poslodavac odredio;
4. duže od punog radnog vremena, odnosno noću ako bi, prema oceni zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada takav rad mogao da pogorša njegovo zdravstveno stanje;
5. na sredstvu za rad na kojem nisu primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu;
6. ako nije izdata dozvola za rad, u smislu člana 27. stav 1. ovog zakona.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, zaposleni može da se pisanim zahtevom obrati poslodavcu radi preduzimanja mera koje, po mišljenju zaposlenog, nisu sprovedene.

Ako poslodavac ne postupi po zahtevu iz stava 2. ovog člana u roku od osam dana od prijema zahteva, zaposleni ima pravo da podnese zahtev za zaštitu prava inspekciji rada.

Kada zaposleni odbije da radi u slučajevima iz stava 1. ovog člana, a poslodavac smatra da zahtev zaposlenog nije opravdan, poslodavac je dužan da odmah obavesti inspekciju rada.

Pravo zaposlenog da napusti radno mesto

Član 40.

Poslodavac je dužan da obezbedi da svi zaposleni budu obučeni da preduzmu odgovarajuće korake u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima, koja su im na raspolaganju u slučaju ozbiljne, neizbežne i neposredne opasnosti po njihovu bezbednost i/ili bezbednost drugih i u slučaju kada neposredni rukovodilac, koji je odgovoran, nije prisutan, da bi izbegli posledice opasnosti.

Kada mu preti ozbiljna, neizbežna i neposredna opasnost po život ili zdravlje, zaposleni ima pravo da preduzme odgovarajuće mere, u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja mu stoje na raspolaganju i da prestane da radi, napusti radno mesto, radni proces, odnosno radnu sredinu.

U slučaju iz stava 2. ovog člana zaposleni koji prestane da radi, napusti radno mesto, radni proces, odnosno radnu sredinu nije odgovoran za štetu koju prouzrokuje poslodavcu, odnosno neće biti stavljen u bilo kakvu nepovoljnu situaciju, osim u slučaju da je štetu prouzrokovao namerno ili iz krajnje nepažnje.

Obaveze zaposlenog

Član 41.

Zaposleni je obavezan da:

1. vodi računa o sopstvenoj bezbednosti i zdravlju na radu, kao i o bezbednosti i

zdravlju drugih lica na koja može da utiče njegov rad u skladu sa obukom za bezbedan i zdrav rad i uputstvima za bezbedan i zdrav rad dobijenim od poslodavca;
2. primenjuje propisane mere za bezbedan i zdrav rad;
3. namenski koristi sredstva za rad, hemijske i druge materije;
4. pravilno koristi ličnu zaštitnu opremu, da sa njom pažljivo rukuje i da je uredno vrati na mesto koje je namenjeno za njeno čuvanje;
5. pre početka rada, pregleda svoje radno mesto uključujući i sredstva za rad koja koristi, kao i ličnu zaštitnu opremu, i da u slučaju uočenih nedostataka izvesti poslodavca ili drugo ovlašćeno lice;
6. pre napuštanja, radno mesto i sredstva za rad ostavi u stanju da ne ugrožavaju druge zaposlene.

Zaposlenom je zabranjeno da samovoljno isključuje, menja ili uklanja bezbednosne uređaje na sredstvima za rad.

Obaveza zaposlenog da sarađuje

Član 42.

Zaposleni ima obavezu da, u skladu sa svojim saznanjima, odmah obavesti poslodavca, odnosno neposrednog rukovodioca o nepravilnostima, opasnostima, štetnostima ili o drugim nedostacima u sprovođenju mera bezbednosti i zdravlja na radu koji bi na radnom mestu mogli da ugroze njegovu bezbednost i zdravlje ili bezbednost i zdravlje drugih zaposlenih i drugih lica.

Ako poslodavac posle dobijenog obaveštenja iz stava 1. ovog člana ne otkloni nepravilnosti, štetnosti, opasnosti ili druge pojave u roku od osam dana ili ako zaposleni smatra da za otklanjanje utvrđenih pojava nisu sprovedene odgovarajuće mere za bezbednost i zdravlje, zaposleni se može obratiti nadležnoj inspekciji rada, o čemu obaveštava savetnika, odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu, predstavnika zaposlenih i/ili Odbor.

Zaposleni je dužan da sarađuje sa poslodavcem i savetnikom, odnosno saradnikom za bezbednost i zdravlje na radu, kako bi se sprovele propisane mere za bezbednost i zdravlje na radnom mestu na kome radi.

V. OBAVEZE LICA KOJE SE SAMOZAPOŠLJAVA

Opšte obaveze

Član 43.

Lice koje se samozapošljava je, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima o bezbednosti i zdravlju na radu, odgovorno za svoju bezbednost i zdravlje i za bezbednost i zdravlje drugih lica, na koja utiču njegov rad i propusti u primeni mera bezbednosti i zdravlja na radu.

Lice koje se samozapošljava obavezno je da pri svom radu primenjuje propise iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i da sarađuje sa drugim poslodavcima i zaposlenima u primeni mera bezbednosti i zdravlja na radu, kada je sa njima povezano obavljanje poslova.

VI. RAD OD KUĆE I RAD NA DALJINU

Opšte obaveze

Član 44.

Prilikom rada od kuće i rada na daljinu poslodavac je dužan da obezbedi bezbednost i zdravlje na radu u saradnji sa zaposlenim, pri čemu je poslodavac dužan da utvrdi uslove za bezbedan i zdrav rad, sredstva za rad izdata od strane poslodavca, da definiše radni proces u vezi sa izvršenjem poslova za koje je zaposleni zadužen i propiše preventivne mere za bezbedan i zdrav rad.

Akt o proceni rizika

Član 45.

Poslodavac može da donese akt o proceni rizika za rad od kuće i rad na daljinu u pisanoj formi uz učešće zaposlenog.

Zaposleni je dužan da obavesti poslodavca o ispunjenosti uslova potrebnih za bezbedan i zdrav rad u skladu sa aktom o proceni rizika, kao i da blagovremeno obavesti poslodavca o svakoj naknadnoj promeni uslova.

VII. ORGANIZOVANJE POSLOVA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

Obaveza organizovanja poslova

Član 46.

Poslodavac je dužan da organizuje poslove bezbednosti i zdravlja na radu.

Poslodavac je dužan da opštim aktom iz člana 14. ovog zakona, ugovorom o radu odnosno drugim ugovorom u skladu sa propisom kojim se uređuje rad, uredi obaveze i odgovornosti u vezi sa svakodnevnim praćenjem i kontrolom primene mera bezbednosti i zdravlja na radu.

Za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu poslodavac je dužan da angažuje jedno ili više lica sa kojima ima zaključen ugovor o radu, a koji ispunjava posebne uslove u skladu sa ovim zakonom (u daljem tekstu: savetnik, odnosno saradnik za bezbednost i zdravlje na radu).

Poslove bezbednosti i zdravlja na radu može da obavlja lice koje ima položen stručni ispit za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu i licencu za obavljanje poslova savetnika, odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa ovim zakonom.

Ako za poslove bezbednosti i zdravlja na radu ne može da odredi nekog od svojih zaposlenih koji ispunjava uslove iz člana 48, odnosno člana 49. ovog zakona, poslodavac, izuzetno, može da angažuje pravno lice ili preduzetnika koji imaju licencu za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu.

U delatnostima iz člana 48. ovog zakona poslodavac koji zapošljava, odnosno radno angažuje od 251 do 500 zaposlenih je dužan da zaključi ugovor o radu sa punim radnim vremenom sa najmanje dva savetnika za bezbednost i zdravlje na radu, a poslodavac koji zapošljava

odnosno radno angažuje više od 500 zaposlenih je dužan da zaključi ugovor o radu sa punim radnim vremenom sa najmanje tri savetnika za bezbednost i zdravlje na radu.

U svim ostalim delatnostima poslodavac koji zapošljava, odnosno radno angažuje više od 500 zaposlenih je dužan da zaključi ugovor o radu sa punim radnim vremenom sa najmanje dva saradnika za bezbednost i zdravlje na radu.

Ako poslodavac angažuje pravno lice ili preduzetnika koji imaju licencu za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, to pravno lice, odnosno preduzetnik određuju broj savetnika za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa stavom 6. ovog člana.

Poslodavac koji sam obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu

Član 47.

Poslove bezbednosti i zdravlja na radu iz člana 50. ovog zakona, poslodavac može da obavlja sam u delatnostima trgovine na malo, usluga smeštaja i ishrane, informisanja i komunikacija, finansijskih delatnosti i delatnosti osiguranja, poslovanja nekretninama, stručnim, naučnim, inovacionim, administrativnim i pomoćnim uslužnim delatnostima, obaveznog socijalnog osiguranja, obrazovanja, umetnosti, zabave i rekreacije, ostalim uslužnim delatnostima, ako ima do 20 zaposlenih.

Poslodavac iz stava 1. ovog člana dužan je da polaže stručni ispit za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu koji propisuje ministar nadležan za poslove rada i nije dužan da ima propisanu licencu.

Savetnik za bezbednost i zdravlje na radu

Član 48.

Poslodavac u delatnostima građevinarstva, poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, rudarstva, prerađivačke industrije, snabdevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizacije (osim trgovine električnom energijom i gasovitim gorivima preko gasovodne mreže), snabdevanja vodom, upravljanja otpadnim vodama, kontrolisanja procesa uklanjanja otpada, trgovine na veliko, saobraćaja i skladištenja i sličnim aktivnostima, kao i u delatnostima zdravstvene i socijalne zaštite, dužan je da za poslove bezbednosti i zdravlja na radu imenuje savetnika za bezbednost i zdravlje na radu, odnosno lice koje ima najmanje stečeno visoko obrazovanje obima od najmanje 240 ESPB bodova na akademskim ili strukovnim studijama u okviru obrazovno-naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka i prirodno-matematičkih nauka iz oblasti: biološke nauke, nauke o zaštiti životne sredine, fizičke nauke, fizičko-hemijske i hemijske nauke.

Poslodavac u delatnostima zdravstvene i socijalne zaštite, može da za poslove bezbednosti i zdravlja na radu imenuje savetnika za bezbednost i zdravlje na radu, lice koje ima najmanje stečeno visoko obrazovanje od najmanje 240 ESPB bodova na akademskim ili strukovnim studijama u okviru obrazovno-naučnog polja medicinskih nauka.

Savetnik za bezbednost i zdravlje na radu može obavljati poslove bezbednosti i zdravlja na radu i u delatnostima iz člana 47. ovog zakona.

Saradnik za bezbednost i zdravlje na radu

Član 49.

Poslodavac u delatnostima koje nisu navedene u članu 48. stav 1. ovog zakona, ukoliko sam ne obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu iz člana 47. stav 1. ovog zakona, je dužan da za poslove bezbednosti i zdravlja na radu imenuje saradnika za bezbednost i zdravlje na radu, odnosno lice koje ima najmanje stečeno visoko obrazovanje obima od najmanje 180 ESPB bodova u okviru obrazovno-naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka, prirodno-matematičkih nauka, medicinskih nauka ili društveno-humanističkih nauka.

Poslovi savetnika, odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu

Član 50.

Savetnik, odnosno saradnik za bezbednost i zdravlje na radu obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom, a naročito:

1) sprovodi i učestvuje u postupku procene rizika;

2) učestvuje u izradi programa obuke zaposlenih za bezbedan i zdrav rad, programa obuke predstavnika zaposlenih i programa obuke rukovodilaca;

3) vrši kontrolu i daje predloge poslodavcu u planiranju, izboru, korišćenju i održavanju sredstava za rad, hemijskih materija i lične zaštitne opreme;

4) učestvuje u opremanju i uređivanju radnog mesta u cilju obezbeđivanja bezbednih i zdravih uslova rada;

5) organizuje preventivna i periodična ispitivanja uslova radne sredine;

6) organizuje preventivne i periodične preglede i provere opreme za rad i preglede i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija;

7) predlaže mere za poboljšanje uslova rada, naročito na radnim mestima sa povećanim rizikom;

8) prati i kontroliše primenu mera bezbednosti i zdravlja na radu u skladu sa organizacijom poslova bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca;

9) prati stanje u vezi sa povredama na radu i profesionalnim bolestima, kao i bolestima u vezi sa radom, učestvuje u utvrđivanju njihovih uzroka i priprema izveštaje sa predlozima mera za njihovo otklanjanje;

10) organizuje i sprovodi obuku:

(1) zaposlenih i drugih lica u skladu sa ovim zakonom,

(2) predstavnika zaposlenih,

(3) rukovodilaca;

11) priprema uputstva za bezbedan i zdrav rad i kontroliše njihovu primenu;

12) zabranjuje rad na radnom mestu ili upotrebu sredstva za rad, u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život ili zdravlje zaposlenog i obustavlja rad na opremi za rad do otklanjanja uočenih nedostataka prilikom pregleda i provere opreme za rad iz člana 15. stav 4. ovog zakona;

13) organizuje lekarske preglede zaposlenih;

14) sarađuje i koordinira rad sa zdravstvenom ustanovom koja obavlja delatnost medicine rada po svim pitanjima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;

15) sarađuje sa predstavnicima zaposlenih i Odborom za bezbednost i zdravlje na radu po svim pitanjima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca;

16) vodi evidencije u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca;

17) prati promenu propisa i vrši usklađivanje akata poslodavca, prati standarde i tehnički napredak u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Savetnik za bezbednost i zdravlje na radu je dužan da u delatnostima iz člana 48. ovog zakona svakodnevno prati, kontroliše i izveštava poslodavca o primeni mera za bezbednost i zdravlje kod poslodavca u skladu sa organizacijom poslova bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca i aktom iz člana 46. stav 2. ovog zakona.

Savetnik, odnosno saradnik za bezbednost i zdravlje na radu dužan je da u pisanoj formi izvesti poslodavca i predstavnika zaposlenih o zabrani iz stava 1. tačka 12) ovog člana.

Ako poslodavac, i pored zabrane u smislu stava 1. tačka 12) ovog člana, naloži zaposlenom da nastavi rad ili upotrebu sredstva za rad, savetnik, odnosno saradnik za bezbednost i zdravlje na radu dužan je da o tome odmah izvesti nadležnu inspekciju rada.

Savetnik, odnosno saradnik za bezbednost i zdravlje na radu dužan je da kontinuirano usavršava znanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu u smislu člana 53. ovog zakona.

Angažovanje pravnog lica ili preduzetnika sa licencom

Član 51.

Poslodavac koji za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu angažuje pravno lice ili preduzetnika sa licencom dužan je da ih prethodno upozna sa radnim procesom, rizicima u radnom procesu i merama koje su primenjene za otklanjanje rizika, obavesti o početku rada svake odvojene jedinice, o početku izvođenja radova na gradilištu, odnosno radilištu i angažovanju svakog novog zaposlenog.

Samostalnost obavljanja poslova

Član 52.

Poslodavac je dužan da omogući angažovanom pravnom licu ili preduzetniku, savetniku, odnosno saradniku za bezbednost i zdravlje na radu nezavisno i samostalno obavljanje

poslova u skladu sa ovim zakonom, dovoljno vremena za obavljanje tih poslova i pristup svim potrebnim podacima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Savetnik, odnosno saradnik za bezbednost i zdravlje na radu, koji je imenovan za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, ne može da trpi štetne posledice ako svoj posao obavlja u skladu sa ovim zakonom.

Kontinuirano usavršavanje znanja

Član 53.

Poslodavac je dužan da omogući kontinuirano usavršavanje znanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenom koga odredi za obavljanje tih poslova.

Kontinuirano usavršavanje znanja savetnika za bezbednost i zdravlje na radu, saradnika za bezbednost i zdravlje na radu, koordinatora za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izrade projekta, koordinatora za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova, odgovornog lica za obavljanje poslova pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, odgovornog lica za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti i odgovornog lica za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine – bioloških štetnosti, uslov je za obnavljanje licence.

Poslodavac je dužan da licima iz stava 2. ovog člana obezbedi plaćeno odsustvo za kontinuirano usavršavanje znanja, radi obnavljanja licence, u skladu sa zakonom.

Program, način, postupak i dužinu trajanja kontinuiranog usavršavanja znanja, kao i druga pitanja u vezi sa kontinuiranim usavršavanjem znanja lica iz stava 2. ovog člana propisuje ministar nadležan za poslove rada.

VIII. ZAŠTITA ZDRAVLJA NA RADU

Zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada

Član 54.

Za obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih na radu poslodavac angažuje zdravstvenu ustanovu koja obavlja delatnost medicine rada, za koju je nadležni državni organ utvrdio ispunjenost propisanih uslova za obavljanje zdravstvene delatnosti, u skladu sa zakonom.

Zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada iz stava 1. ovog člana dužna je da obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom, a naročito:

1) u postupku procene rizika utvrđuje predlog zdravstvenih mera za radna mesta na kojima su prepoznate i utvrđene štetnosti iznad propisanih vrednosti;
2) prati i proučava uslove rada i predlaže mere za zaštitu zdravlja zaposlenih u odnosu na rizike kojima je zaposleni izložen na radnom mestu u radnoj sredini;
3) obavlja poslove obuke zaposlenih za pružanje prve pomoći;
4) utvrđuje i ispituje uzroke nastanka profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom;
5) ocenjuje i utvrđuje posebne zdravstvene sposobnosti koje moraju da ispunjavaju zaposleni za obavljanje određenih poslova na radnom mestu sa povećanim rizikom;

6) vrši prethodne, periodične, kontrolne i ciljane lekarske preglede zaposlenih i izdaje izveštaje o lekarskim pregledima u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu;
7) prati zdravstveno stanje zaposlenog u odnosu na rizike na radnom mestu;
8) učestvuje u organizovanju prve pomoći, spasavanju i evakuaciji u slučaju povređivanja zaposlenih ili havarija;
9) savetuje poslodavca pri izboru drugog odgovarajućeg posla prema zdravstvenoj sposobnosti zaposlenog;
10) savetuje poslodavca o planiranju i organizaciji rada sa zdravstvenog aspekta;
11) učestvuje u izradi programa za poboljšanje uslova rada na radnom mestu;
12) učestvuje u analizi profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom;
13) neposredno sarađuje sa savetnikom, odnosno saradnikom za bezbednost i zdravlje na radu.

Prethodne, periodične i ciljane lekarske preglede zaposlenih u smislu stava 2. tačka 6) ovog člana može da vrši zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada, za koju je nadležni državni organ utvrdio ispunjenost propisanih uslova za obavljanje zdravstvene delatnosti, u skladu sa zakonom.

Zaštita podataka o ličnosti

Član 55.

Podaci o ličnosti prikupljeni u vezi sa lekarskim pregledima zaposlenog poverljive su prirode i pod nadzorom su zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada koja vrši te preglede, pod nadzorom zdravstvenog radnika ili drugog lica koje ima obavezu čuvanja profesionalne tajne propisane zakonom ili profesionalnim pravilima.

Podaci iz stava 1. ovog člana mogu se dostavljati drugim licima, samo uz izričiti pristanak zaposlenog, u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu podataka o ličnosti.

Izveštaj o lekarskom pregledu zaposlenog dostavlja se poslodavcu na način kojim se ne narušava princip poverljivosti podataka o ličnosti.

Lekarski pregledi

Član 56.

Poslodavac je dužan da zaposlenom na radnom mestu sa povećanim rizikom pre početka rada obezbedi prethodni lekarski pregled, kao i periodični lekarski pregled u toku rada.

Poslodavac je dužan da zaposlenom koji rad obavlja noću u skladu sa zakonom, obezbedi prethodni i periodični lekarski pregled.

Prethodni, periodični i ciljani lekarski pregledi zaposlenih vrše se na način, po postupku i u rokovima utvrđenim propisima o bezbednosti i zdravlju na radu koje sporazumno propisuju ministar nadležan za poslove rada i ministar nadležan za poslove zdravlja.

Ako se u postupku periodičnog lekarskog pregleda utvrdi da zaposleni ne ispunjava posebne zdravstvene uslove za obavljanje poslova na radnom mestu sa povećanim rizikom, poslodavac je dužan da ga premesti na drugo radno mesto koje odgovara njegovim

zdravstvenim sposobnostima.

Poslodavac je dužan da zaposlenog na njegov zahtev uputi na lekarski pregled koji odgovara rizicima na radnom mestu u redovnim intervalima, a najkasnije u roku od pet godina od prethodnog pregleda.

Troškovi lekarskih pregleda padaju na teret poslodavca.

IX. PREDSTAVNIK ZAPOSLENIH I ODBOR ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU

Izbor predstavnika zaposlenih

Član 57.

Zaposleni kod poslodavca imaju pravo da izaberu jednog ili više predstavnika zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu.

Najmanje tri predstavnika zaposlenih obrazuju Odbor za bezbednost i zdravlje na radu (u daljem tekstu: Odbor).

Poslodavac je dužan da u Odbor imenuje najmanje jednog svog predstavnika, tako da broj predstavnika zaposlenih bude veći za najmanje jedan od broja predstavnika poslodavca.

Postupak izbora i način rada predstavnika zaposlenih i Odbora, broj predstavnika zaposlenih kod poslodavca, kao i njihov odnos sa sindikatom uređuju se kolektivnim ugovorom ili sporazumom zaključenim između poslodavca i predstavnika zaposlenih.

Poslodavac je dužan da najmanje jednom predstavniku zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu omogući odsustvo sa rada u obavljanju poslova njegovog radnog mesta u trajanju od najmanje pet časova rada mesečno s pravom na naknadu zarade koja se obračunava i isplaćuje u istom iznosu kao da je radio na poslovima radnog mesta, kao i da obezbedi tehničko-prostorne uslove u skladu sa prostornim i finansijskim mogućnostima, radi obavljanja aktivnosti predstavnika zaposlenih.

Obaveza konsultovanja

Član 58.

Poslodavac je dužan da zaposlenima, predstavniku zaposlenih i/ili Odboru omogući da budu konsultovani unapred i blagovremeno u vezi:

1. svih mera koje utiču ili mogu da utiču na bezbednost i zdravlje zaposlenih;
2. organizovanja poslova bezbednosti i zdravlja na radu i određivanja zaposlenih iz člana 15. stav 1. tačka 9) ovog zakona;
3. donošenja akata koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu;
4. planiranja i organizovanja obuke iz člana 33. ovog zakona.

Poslodavac je dužan da predstavniku zaposlenih i Odboru omogući uvid u sve akte koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu.

Obaveza informisanja

Član 59.

Poslodavac je dužan da zaposlene ili predstavnike zaposlenih i/ili Odbor upozna sa:

1) rizicima na radnom mestu u radnoj sredini i preventivnim merama bezbednosti i zdravlja na radu i aktivnostima koje se odnose na tehnološki i radni proces kod poslodavca;
2) preduzetim merama inspekcije rada;
3) evidencijama o povredama na radu i profesionalnim bolestima i o preduzetim merama za bezbednost i zdravlje na radu;
4) preduzetim merama za sprečavanje neposredne opasnosti po život i zdravlje.

Obaveza saradnje

Član 60.

Poslodavac i predstavnik zaposlenih i/ili Odbor i sindikat, dužni su da međusobno sarađuju o pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Prava zaposlenih, predstavnika zaposlenih i Odbora

Član 61.

Zaposleni, predstavnik zaposlenih i/ili Odbor imaju pravo da:

1) poslodavcu daju predloge o svim pitanjima koja se odnose na bezbednost i zdravlje na radu;
2) zahtevaju od poslodavca da preduzme odgovarajuće mere za otklanjanje ili smanjenje rizika koji ugrožava bezbednost i zdravlje zaposlenih;
3) zahtevaju vršenje nadzora od strane inspekcije rada, ako smatraju da poslodavac nije sproveo odgovarajuće mere za bezbednost i zdravlje na radu, prisustvuju inspekcijskom nadzoru, kao i da podnesu primedbe i zapažanja.

Zaposleni navedeni u članu 57. ovog zakona i stavu 1. ovog člana ne smeju da budu stavljeni u nepovoljan položaj zbog svojih aktivnosti.

X. EVIDENCIJA, SARADNJA I IZVEŠTAVANJE

Obaveza vođenja evidencija

Član 62.

Poslodavac je dužan da vodi i čuva evidencije o:

1) radnim mestima sa povećanim rizikom, zaposlenima koji obavljaju poslove na radnim mestima sa povećanim rizikom i lekarskim pregledima zaposlenih koji obavljaju te poslove;
2) povredama na radu i profesionalnim bolestima;

3) zaposlenima obučenim za bezdedan i zdrav rad i pravilno korišćenje lične zaštitne opreme;
4) zaposlenima izloženim biološkim štetnostima grupe 3 i/ili grupe 4;
5) zaposlenima koji su izloženi karcinogenima ili mutagenima, hemijskim materijama i azbestu, kao i o zdravstvenom stanju i izloženosti;
6) izveštaju o primeni mera za bezbednost i zdravlje na radu za delatnosti iz člana 48. ovog zakona;
7) izvršenim pregledima i proverama opreme za rad i pregledima i ispitivanjima električnih i gromobranskih instalacija;
8) izvršenim ispitivanjima uslova radne sredine;
9) izdatoj ličnoj zaštitnoj opremi.

Poslodavac je dužan da evidenciju o zaposlenima obučenim za bezbedan i zdrav rad u skladu sa ovim zakonom ili njenu kopiju drži u sedištu ili drugoj poslovnoj prostoriji poslodavca ili na drugom mestu, u zavisnosti od toga gde zaposleni radi.

Evidencije iz stava 1. ovog člana poslodavac može voditi u elektronskom obliku, osim evidencije iz stava 1. tačka 3) ovog člana.

Način vođenja i rokove čuvanja evidencija iz stava 1. ovog člana propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Obrada podataka o ličnosti

Član 63.

Poslodavac u evidencijama iz člana 62. ovog zakona unosi ime i prezime zaposlenog i naziv radnog mesta.

Akti u postupku obezbeđivanja prethodnog, periodičnog i ciljanog lekarskog pregleda zaposlenog iz člana 56. ovog zakona sadrže sledeće podatke o ličnosti: ime i prezime lica, jedinstveni matični broj građana, odnosno datum rođenja, mesto rođenja i opština, zanimanje, nivo kvalifikacije, naziv radnog mesta i podatke o zdravstvenom stanju.

Izveštaj o povredi na radu sadrži sledeće podatke o ličnosti: ime i prezime i jedinstveni matični broj građana ovlašćenog lica za unos podataka; ime i prezime, pol, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, odnosno boravište, nivo kvalifikacije, podatke o radnom mestu i povredi na radu povređenog lica, prema utvrđenim šifarnicima; ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, adresu i mesto poslodavca fizičkog lica i ime i prezime lekara koji je prvi pregledao povređenog.

Izveštaj o profesionalnoj bolesti iz člana 65. ovog zakona sadrži sledeće podatke o ličnosti: ime i prezime lica određenog za bezbednost i zdravlje na radu; ime i prezime lica, pol, jedinstveni matični broj građana, prebivalište, odnosno boravište, nivo kvalifikacije, podatke o radnom mestu, vrsti profesionalne bolesti i zdravstvenom stanju obolelog od profesionalne bolesti, ime i prezime neposrednog rukovodioca i ime i prezime lekara.

Podaci o ličnosti iz st. 3. i 4. ovog člana, u cilju izvršenja obaveza ili primene zakonom propisanih ovlašćenja, dostavljaju se na korišćenje organizacijama nadležnim za zdravstveno, penzijsko i invalidsko osiguranje, Inspektoratu za rad i Upravi.

Podzakonski propisi kojima se uređuju preventivne mere iz člana 7. ovog zakona sadrže

sledeće podatke o ličnosti: ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, mesto rođenja i opština, zanimanje, nivo kvalifikacije, naziv radnog mesta i podatke o zdravstvenom stanju.

Prijava povrede na radu i profesionalne bolesti

Član 64.

Poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od nastanka, usmeno, u pisanoj formi ili elektronskim putem prijavi nadležnoj inspekciji rada i nadležnom organu za unutrašnje poslove svaku smrtnu, kolektivnu ili tešku povredu na radu, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od pet radnih dana od dana nastanka, usmeno, u pisanoj formi ili elektronskim putem prijavi nadležnoj inspekciji rada laku povredu na radu zbog koje zaposleni nije sposoban za rad više od tri dana.

Poslodavac je dužan da, najkasnije u roku od pet dana od dana dostavljanja mišljenja zdravstvene ustanove koja je utvrdila profesionalnu bolest prijavi nadležnoj inspekciji rada profesionalnu bolest.

Ministarstvo nadležno za poslove rada je dužno da na svojoj internet stranici učini dostupnim kontakte dežurnih inspektora rada.

Izveštavanje o povredi na radu i profesionalnoj bolesti

Član 65.

Izveštaj o povredi na radu i profesionalnoj bolesti koji se dogode na radnom mestu, poslodavac je dužan da dostavi zaposlenom koji je pretrpeo povredu, odnosno kod koga je utvrđena profesionalna bolest, organizaciji nadležnoj za zdravstveno osiguranje i Upravi.

Izveštaj o povredi na radu se podnosi u pisanom obliku do uspostavljanja Registra povreda na radu u elektronskom obliku.

Sadržaj i način izdavanja obrasca izveštaja iz stava 1. ovog člana propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Saradnja nadležnih organa i organizacija

Član 66.

Poslodavci, sindikati, osiguravajuća društva, organizacije nadležne za zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje dužni su da sarađuju i učestvuju u donošenju zajedničkih stavova o pitanjima unapređivanja bezbednosti i zdravlja na radu, kao i da se staraju o razvoju i unapređivanju opšte kulture bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa ovim zakonom.

Organizacija nadležna za zdravstveno osiguranje dužna je da ministarstvu nadležnom za poslove rada dostavi podatke o povredama na radu i profesionalnim bolestima najmanje jednom godišnje i to najkasnije do 31. januara naredne godine za prethodnu godinu, a na zahtev ministarstva nadležnog za poslove rada i u kraćem roku.

Organizacija nadležna za penzijsko i invalidsko osiguranje dužna je da ministarstvu nadležnom za poslove rada dostavi podatke o ostvarenom pravu na invalidsku penziju po osnovu povrede na radu i profesionalne bolesti najmanje jednom godišnje i to najkasnije do 31. januara naredne godine za prethodnu godinu, a na zahtev ministarstva nadležnog za poslove rada i u kraćem roku.

Osiguranje od povreda na radu i profesionalnih bolesti

Član 67.

Poslodavac je dužan da zaposlene osigura za slučaj povreda na radu i profesionalnih bolesti, radi obezbeđivanja naknade štete.

Finansijska sredstva za osiguranje iz stava 1. ovog člana padaju na teret poslodavca.

Uslovi i postupci osiguranja od povreda na radu i profesionalnih bolesti zaposlenih uređuju se zakonom.

XI. REGISTAR POVREDA NA RADU

Nadležnost za uspostavljanje i vođenje Registra

Član 68.

Registar povreda na radu (u daljem tekstu: Registar) u elektronskoj formi uspostavlja i vodi Uprava, uz tehničku podršku službe Vlade koja je nadležna za projektovanje, usklađivanje, razvoj i funkcionisanje sistema elektronske uprave, za potrebe vođenja statistike o povredama na radu.

Registar sadrži tačne i ažurne podatke o povredama na radu i omogućava korisnicima podataka da obavljaju poslove unosa i preuzimanja podataka radi utvrđivanja činjenica neophodnih za ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja.

Registar sadrži podatke koji su propisani članom 63. stav 3. ovog zakona.

Registar koristi važeće šifarnike i klasifikacije.

Korisnici podataka, u skladu sa svojim nadležnostima, pristupaju i koriste Registar autorizacijom pristupa Registru ili korišćenjem podataka iz Registra preko softverskog rešenja korisnika podataka na Servisnoj magistrali organa ili preko Sistema za razmenu podataka.

Bliže uslove u vezi vođenja Registra iz stava 1. ovog člana propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Unošenje podataka u Registar

Član 69.

Podatke u Registar unosi poslodavac.

Registar preuzima podatke iz integrisanog zdravstvenog informacionog sistema Republike Srbije i informacionog sistema organizacije nadležne za zdravstveno osiguranje.

Poslodavac, odnosno ovlašćeno službeno lice poslodavca koje vrši upis podataka u Registar unosi podatke o poslodavcu, odnosno poslodavcu korisniku ili poslodavcu fizičkom licu, o povređenom, povredi na radu, neposrednom rukovodiocu i očevicu.

Poslodavac je dužan da Upravi elektronskim putem dostavi podatke o ovlašćenom službenom licu koje vrši upis podataka iz stava 3. ovog člana.

Nakon što poslodavac unese podatke u Registar, izabrani lekar pomoću integrisanog zdravstvenog informacionog sistema Republike Srbije unosi nalaz i mišljenje lekara koji je prvi pregledao povređenog.

Nakon što izabrani lekar unese podatke iz stava 5. ovog člana, organizacija nadležna za zdravstveno osiguranje pomoću informacionog sistema unosi ocenu povrede na radu.

Uprava vodi evidenciju o ovlašćenom službenom licu iz stava 4. ovog člana.

Razmena podataka u Registru

Član 70.

Razmena podataka vrši se u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronska uprava.

Za tačnost unetih i preuzetih podataka u Registru odgovorni su poslodavac, izabrani lekar i organizacija nadležna za zdravstveno osiguranje.

Obezbeđivanje pristupa i mere zaštite pristupa podacima u Registru vrši se u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast elektronske uprave, elektronske identifikacije i informacione bezbednosti.

Registar se nalazi u Državnom centru za čuvanje i upravljanje podataka koji obezbeđuje fizičku zaštitu podataka u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska uprava i informaciona bezbednost.

XII. STRUČNI ISPIT I IZDAVANJE LICENCI

Stručni ispit

Član 71.

Za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu iz člana 50. ovog zakona i poslova odgovornog lica polaže se odgovarajući stručni ispit.

Za obavljanje poslova koordinatora za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izrade projekta i koordinatora za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova organizuje se priprema i polaže se odgovarajući stručni ispit.

Stručni ispit iz st. 1. i 2. ovog člana sastoji se od opšteg i posebnog dela i polaže se pred odgovarajućim komisijama koje obrazuje ministar nadležan za poslove rada. Članovi komisija

imaju pravo na naknadu za svoj rad.

Program i način polaganja stručnog ispita iz st. 1. i 2. ovog člana i organizovanje pripreme za polaganje stručnog ispita iz stava 2. ovog člana propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Za polaganje odgovarajućeg stručnog ispita plaća se republička administrativna taksa u skladu sa zakonom.

Izdavanje i obnavljanje licenci

Član 72.

Ministar nadležan za poslove rada za obavljanje odgovarajućih poslova bezbednosti i zdravlja na radu, rešenjem izdaje, odnosno obnavlja licencu, i to:

1) savetniku za bezbednost i zdravlje na radu;
2) saradniku za bezbednost i zdravlje na radu;
3) koordinatoru za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izrade projekta;
4) koordinatoru za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova;
5) odgovornom licu za obavljanje poslova pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija;
6) odgovornom licu za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti;
7) odgovornom licu za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine – bioloških štetnosti;
8) pravnom licu ili preduzetniku za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu;
9) pravnom licu za obavljanje poslova pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija;
10) pravnom licu za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti;
11) pravnom licu za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine – bioloških štetnosti.

Zahtev za izdavanje i obnavljanje licence iz stava 1. tač. od 1) do 4) ovog člana, podnosi se Inspektoratu za rad, radi utvrđivanja ispunjenosti uslova za izdavanje licence. Inspektorat za rad vrši nadzor nad radom fizičkih lica sa licencom i priprema predloge rešenja za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licenci iz stava 1. tač. od 1) do 4) ovog člana, o čemu vodi evidenciju.

Zahtev za izdavanje i obnavljanje licence iz stava 1. tač. od 5) do 11) ovog člana, podnosi se Upravi, radi utvrđivanja ispunjenosti uslova za izdavanje licence na obrascu zahteva koji propisuje ministar nadležan za poslove rada.

1. Opšti uslovi za izdavanje i obnavljanje licenci

Član 73.

Licence iz člana 72. ovog zakona ministar nadležan za poslove rada izdaje sa rokom važenja od pet godina. Licenca se može obnoviti na način i pod uslovima pod kojima se izdaje, s tim da se zahtev za obnavljanje licence mora podneti najkasnije 60 dana pre isteka roka važenja licence.

Republičku administrativnu taksu za izdavanje licence iz stava 1. ovog člana, snosi podnosilac zahteva za izdavanje, odnosno obnavljanje licence.

Licence iz člana 72. stav 1. tač. od 1) do 7) ovog zakona mogu se izdati, odnosno obnoviti podnosiocu zahteva, ako licenca izdata u skladu sa ovim zakonom nije oduzeta u prethodnih pet godina i ako nije pravnosnažnom sudskom odlukom osuđen za krivična dela za nepreduzimanje mera zaštite na radu, izazivanje opasnosti neobezbeđivanjem mera zaštite na radu, nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova i neovlašćeno bavljenje određenom delatnošću, odnosno da mu pravnosnažnom sudskom odlukom nije izrečena mera bezbednosti u skladu sa Krivičnim zakonikom, i to: zabrana vršenja poziva, delatnosti i dužnosti zbog koje ne može obavljati poslove u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Lice iz člana 72. stav 1. tač. od 1) do 7) ovog zakona uz zahtev za obnavljanje licence, podnosi i dokaz o sprovedenom kontinuiranom usavršavanju znanja u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim za sprovođenje ovog zakona.

Lice koje je pravnosnažnom sudskom odlukom osuđeno za krivično delo ili kome je izrečena mera bezbednosti iz stava 3. ovog člana, dužno je da ponovo polaže odgovarajući stručni ispit.

Licima koja su iz opravdanih razloga utvrđenih zakonom (privremena sprečenost za rad duža od šest meseci, trudnoća, porodiljsko odsustvo, odsustvo sa rada radi nege deteta, odlazak na odsluženje, odnosno dosluženje vojnog roka, upućivanje na rad u inostranstvo od strane poslodavca ili u okviru međunarodno-tehničke ili prosvetno-kulturne saradnje, diplomatska, konzularna i druga predstavništva, izbora, odnosno imenovanja na funkciju u državnom organu, sindikatu, političkoj organizaciji ili na drugu javnu funkciju čije vršenje zahteva da privremeno prestane dalji rad kod poslodavca) sprečena da obavljaju poslove u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu za koje je izdata licenca iz člana 72. stav 1. tač. od 1) do 7) ovog zakona, produžava se rok za izdavanje, odnosno obnavljanje licence za period za koji su trajali navedeni razlozi. Zahtev za produžavanje roka važenja licence sa odgovarajućim dokazima o sprečenosti za obavljanje poslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu podnose se Inspektoratu za rad za licence iz člana 72. stav 1. tač. od 1) do 4) ovog zakona, a za licence iz člana 72. stav 1. tač. od 5) do 7) ovog zakona, Upravi, u roku od 15 dana od prestanka navedenih razloga.

Licence iz člana 72. stav 1. tač. od 8) do 11) ovog zakona mogu se izdati, odnosno obnoviti podnosiocu zahteva, ako ispunjava propisane uslove u pogledu prostorija i tehničke opremljenosti za obavljanje delatnosti i ako osnivaču ili sa njim povezanom licu u smislu propisa o privrednim društvima licenca izdata u skladu sa ovim zakonom nije oduzeta u prethodnih pet godina.

Način izdavanja, obnavljanja ili oduzimanja licenci, sadržinu i izgled zahteva iz člana 72. ovog zakona propisuje ministar nadležan za poslove rada.

2. Uslovi za izdavanje licence fizičkom licu

Savetnik, odnosno saradnik za bezbednost i zdravlje na radu

Član 74.

Licencu za obavljanje poslova savetnika, odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu može da dobije fizičko lice koje ima odgovarajući nivo kvalifikacije iz člana 48, odnosno 49. ovog zakona, ima položen odgovarajući stručni ispit i ispunjava uslove iz člana 73. stav 3. ovog zakona.

Koordinator u fazi izrade projekta

Član 75.

Licencu za obavljanje poslova koordinatora za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izrade projekta može da dobije fizičko lice koje ima stečeno visoko obrazovanje odgovarajuće struke obima od najmanje 300 ESPB bodova na akademskim ili strukovnim studijama, u naučnoj oblasti: arhitekture, građevinskog inženjerstva, elektrotehničkog i računarskog inženjerstva, mašinskog inženjerstva, saobraćajnog inženjerstva ili tehnološkog inženjerstva; licencu za odgovornog projektanta u skladu sa propisima o planiranju i izgradnji; položen stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora za izradu projekta u skladu sa propisom o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima i ispunjava uslove iz člana 73. stav 3. ovog zakona.

Koordinator u fazi izvođenja radova

Član 76.

Licencu za obavljanje poslova koordinatora za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova može da dobije fizičko lice koje ima stečeno visoko obrazovanje odgovarajuće struke obima od najmanje 240 ESPB bodova na akademskim ili strukovnim studijama, u naučnoj oblasti: arhitekture, građevinskog inženjerstva, elektrotehničkog i računarskog inženjerstva, inženjerstva zaštite životne sredine i zaštite na radu, mašinskog inženjerstva, rudarskog-inženjerstva, saobraćajnog inženjerstva ili tehnološkog inženjerstva; položen stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora za izvođenje radova u skladu sa propisom o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima i najmanje tri godine radnog iskustva na: poslovima izgradnje objekata ili poslovima bezbednosti i zdravlja na radu kod izvođača radova i ispunjava uslove iz člana 73. stav 3. ovog zakona.

Odgovorno lice za pregled i proveru opreme za rad i pregled i ispitivanje električnih i gromobranskih instalacija

Član 77.

Licencu za obavljanje poslova odgovornog lica za pregled i proveru opreme za rad i pregled i ispitivanje električnih i gromobranskih instalacija može da dobije fizičko lice koje ima stečeno visoko obrazovanje odgovarajuće struke obima od najmanje 240 ESPB bodova na akademskim ili strukovnim studijama, i to: diplomirani inženjer mašinstva ili specijalista strukovni inženjer mašinstva ili diplomirani inženjer rudarstva ili specijalista strukovni inženjer rudarstva, diplomirani inženjer elektrotehnike i računarstva ili specijalista strukovni inženjer elektrotehnike i računarstva, diplomirani inženjer tehnologije ili specijalista strukovni inženjer tehnologije, diplomirani inženjer zaštite na radu ili specijalista strukovni inženjer zaštite na radu, položen stručni ispit iz člana 71. ovog zakona, najmanje tri godine radnog iskustva na tim poslovima ili najmanje pet godina radnog iskustva u struci i ispunjava uslove iz člana 73. stav 3. ovog zakona.

Odgovorno lice za ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti

Član 78.

Licencu za obavljanje poslova odgovornog lica za ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti može da dobije fizičko lice koje ima stečeno visoko obrazovanje odgovarajuće struke obima od najmanje 240 ESPB bodova na akademskim ili strukovnim studijama i to: diplomirani inženjer tehnologije ili diplomirani hemičar ili diplomirani fizikohemičar ili specijalista strukovni inženjer tehnologije ili specijalista strukovni hemičar ili specijalista strukovni fizikohemičar, diplomirani inženjer mašinstva ili diplomirani inženjer elektrotehnike i računarstva ili diplomirani fizičar ili specijalista strukovni inženjer mašinstva ili specijalista strukovni inženjer elektrotehnike i računarstva ili specijalista strukovni fizičar ili diplomirani inženjer rudarstva ili specijalista strukovni inženjer rudarstva, diplomirani inženjer zaštite na radu ili specijalista strukovni inženjer zaštite na radu, položen stručni ispit iz člana 71. ovog zakona i najmanje tri godine radnog iskustva na tim poslovima ili najmanje pet godina radnog iskustva u struci i ispunjava uslove iz člana 73. stav 3. ovog zakona.

Odgovorno lice za ispitivanja uslova radne sredine – bioloških štetnosti

Član 79.

Licencu za obavljanje poslova odgovornog lica za ispitivanja uslova radne sredine – bioloških štetnosti može da dobije fizičko lice koje ima stečeno visoko obrazovanje odgovarajuće struke obima od najmanje 240 ESPB bodova na akademskim ili strukovnim studijama i to: diplomirani biolog ili diplomirani ekolog ili diplomirani molekularni biolog i fiziolog ili specijalista strukovni biolog ili specijalista strukovni ekolog, položen stručni ispit iz člana 71. ovog zakona i najmanje tri godine radnog iskustva na tim poslovima ili najmanje pet godina radnog iskustva u struci i ispunjava uslove iz člana 73. stav 3. ovog zakona.

3. Uslovi za izdavanje licence pravnom licu ili preduzetniku

Obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu

Član 80.

Licencu za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, iz člana 50. ovog zakona, može da dobije pravno lice ili preduzetnik, koje ima u radnom odnosu na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom najmanje dva zaposlena koji imaju licencu savetnika za bezbednost i zdravlje na radu i najmanje tri godine radnog iskustva na tim poslovima nakon sticanja odgovarajućeg obrazovanja i ispunjava uslove iz člana 73. stav 7. ovog zakona.

Za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu za koje je izdata licenca, pravno lice ili preduzetnik ne može da zaposli lice koje ne ispunjava uslove iz stava 1. ovog člana.

Obavljanje poslova pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija

Član 81.

Licencu za obavljanje poslova pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija može da dobije pravno lice koje po osnovu prava svojine, zakupa ili lizinga poseduje instrumente i uređaje u skladu sa propisima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, metodologije vršenja određenih pregleda, provera i ispitivanja, u radnom odnosu ima najmanje: jednog zaposlenog diplomiranog inženjera mašinstva ili specijalistu strukovnog inženjera mašinstva ili diplomiranog inženjera rudarstva ili specijalistu strukovnog inženjera rudarstva, jednog zaposlenog diplomiranog inženjera elektrotehnike i računarstva ili specijalistu strukovnog inženjera elektrotehnike i računarstva, jednog zaposlenog diplomiranog inženjera tehnologije ili specijalistu strukovnog master inženjera tehnologije, jednog zaposlenog diplomiranog inženjera zaštite na radu ili specijalistu strukovnog inženjera zaštite na radu i koje ima u radnom odnosu na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom odgovorno lice sa licencom za obavljanje poslova pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija i ispunjava uslove iz člana 73. stav 7. ovog zakona.

Obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti

Član 82.

Licencu za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti može da dobije pravno lice koje po osnovu prava svojine, zakupa ili lizinga poseduje instrumente i uređaje, odnosno laboratorije za ispitivanja i analize u skladu sa propisima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, metodologije vršenja određenih pregleda i ispitivanja, u radnom odnosu ima najmanje: jednog zaposlenog diplomiranog inženjera tehnologije ili diplomiranog hemičara ili diplomiranog fizikohemičara ili specijalistu strukovnog inženjera tehnologije ili specijalistu strukovnog hemičara ili specijalistu strukovnog fizikohemičara, jednog diplomiranog inženjera mašinstva ili diplomiranog inženjera elektrotehnike i računarstva ili diplomiranog fizičara ili specijalistu strukovnog inženjera mašinstva ili specijalistu strukovnog inženjera elektrotehnike i računarstva ili specijalistu strukovnog fizičara ili diplomiranog inženjera rudarstva ili specijalistu strukovnog inženjera rudarstva, jednog diplomiranog inženjera zaštite na radu ili specijalistu strukovnog inženjera zaštite na radu i koje ima u radnom odnosu na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom odgovorno lice sa licencom za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti i ispunjava uslove iz člana 73. stav 7. ovog zakona.

Obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine – bioloških štetnosti

Član 83.

Licencu za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine – bioloških štetnosti može da dobije pravno lice koje po osnovu prava svojine, zakupa ili lizinga poseduje instrumente i uređaje, odnosno laboratorije za ispitivanja i analize u skladu sa propisima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, metodologije ispitivanja prisutnosti bioloških štetnosti u radnoj sredini, i to kvantitativnom i kvalitativnom analizom uzorka prisutnosti bioloških štetnosti, u radnom odnosu ima najmanje jednog zaposlenog diplomiranog biologa ili diplomiranog ekologa ili diplomiranog molekularnog biologa i fiziologa ili specijalistu

strukovnog biologa ili specijalistu strukovnog ekologa i koje ima u radnom odnosu na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom odgovorno lice sa licencom za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine – bioloških štetnosti i ispunjava uslove iz člana 73. stav 7. ovog zakona.

Izveštaj o obavljenim poslovima

Član 84.

Nosilac licence za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu dužan je da Upravi dostavi kvartalne izveštaje o obavljenim poslovima po osnovu dobijene licence.

Izveštaj naročito sadrži sledeće podatke o poslodavcu kod koga se obavljaju poslovi: poslovno ime i sedište; broj i datum zaključenja ugovora; delatnost poslodavca; adresa gradilišta (ukoliko se poslovi obavljaju na gradilištu) i ukupan broj zaposlenih.

Prestanak važenja licence

Član 85.

Licenca prestaje da važi:

1) istekom roka za koji je izdata;
2) na osnovu zahteva fizičkog lica kao nosioca licence;
3) na osnovu zahteva odgovornog lica u pravnom licu;
4) oduzimanjem licence;
5) prestankom rada pravnog lica ili preduzetnika u skladu sa zakonom.

Zahtev za prestanak važenja licence iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana podnosi se ministarstvu nadležnom za poslove rada.

Prestankom važenja licence briše se nosilac licence iz registra.

Oduzimanje licence

Član 86.

Ministar nadležan za poslove rada može rešenjem oduzeti licencu:

1) preduzetniku za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, iz člana 72. stav 1. tačka 8) ovog zakona, ako utvrdi da poslove obavlja suprotno zakonu;
2) pravnom licu za obavljanje poslova pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, pravnom licu za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne sredine iz člana 72. stav 1. tač. od 9) do 11) ovog zakona, ako utvrdi da poslove obavlja suprotno zakonu;
3) fizičkom licu iz člana 72. stav 1. tač. od 1) do 4) ovog zakona, ako utvrdi da poslove za koje mu je licenca izdata obavlja suprotno zakonu;
4) odgovornom licu iz člana 72. stav 1. tač. od 5) do 7) ovog zakona, ako utvrdi da poslove za koje mu je licenca izdata obavlja suprotno zakonu;
5) imaocu licence, ako u periodu važenja licence prestane da ispunjava uslove iz čl. od 74. do 83. ovog zakona.

Pravno lice, preduzetnik i fizičko lice kome je rešenjem ministra nadležnog za poslove rada oduzeta licenca može ponovo da podnese zahtev za izdavanje licence nakon isteka pet godina od dana oduzimanja licence.

Ministarstvo nadležno za poslove rada na svojoj internet stranici objavljuje spisak pravnih i fizičkih lica kojima su izdate, oduzete ili prestale da važe licence za obavljanje poslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Pokretanje upravnog spora

Član 87.

Rešenje ministra nadležnog za poslove rada o izdavanju, obnavljanju ili oduzimanju licence konačno je u upravnom postupku.

Protiv rešenja iz čl. 72. i 86. ovog zakona može se pokrenuti upravni spor.

XIII. UPRAVA ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU

Član 88.

U sastavu ministarstva nadležnog za poslove rada Uprava za bezbednost i zdravlje na radu, obavlja poslove državne uprave sa ciljem unapređivanja i razvoja bezbednosti i zdravlja na radu, odnosno smanjenja povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom.

Član 89.

Uprava obavlja sledeće poslove:

1. priprema propise u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, kao i mišljenja za njihovu primenu;
2. priprema stručne osnove za izradu strategije bezbednosti i zdravlja na radu i prati njeno sprovođenje;
3. analizira stanje bezbednosti i zdravlja na radu i priprema stavove za jedinstveno uređivanje mera bezbednosti i zdravlja na radu koje su predmet ovog zakona i podzakonskih propisa;
4. istražuje i podstiče razvoj u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
5. pruža stručnu pomoć u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
6. daje saglasnost ili priprema metodologije za obavljanje poslova pregleda, provera i ispitivanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
7. proučava uzroke i pojave koji za posledicu imaju povrede na radu, profesionalne bolesti i bolesti u vezi sa radom;
8. organizuje polaganje stručnih ispita iz člana 71. ovog zakona;
9. vrši nadzor nad radom pravnih lica i preduzetnika, kao i odgovornih lica sa licencom i priprema predloge rešenja za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licenci iz člana 72. stav 1. tač. od 5) do 11) i člana 86. ovog zakona;
10. vodi Registar povreda na radu;
11. prikuplja i analizira podatke o povredama na radu, profesionalnim bolestima, bolestima u vezi sa radom i pojavama koje utiču na zdravlje zaposlenih;
12. vodi evidenciju o položenim stručnim ispitima;
13. vodi i ažurira registar o izdatim, obnovljenim i oduzetim licencama;

14) obavlja informaciono-dokumentacionu delatnost u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
15) organizuje savetovanja, vrši usavršavanje znanja zaposlenih, poslodavaca, savetnika, odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu, inspektora i dr., objavljuje različite materijale i informiše javnost o stanju u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
16) stara se o primeni međunarodnih akata u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
17) podstiče obrazovanje i razvijanje kulture rada u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, utvrđuje ispunjenost uslova za dodelu nacionalnih priznanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, o čemu vodi evidenciju u koju unosi ime i prezime fizičkog lica;
18) obavlja druge poslove određene zakonom.

U postupku i u svrhu organizovanja polaganja stručnih ispita iz člana 71. ovog zakona i pripreme predloga rešenja za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licenci iz čl. 72. i 86. ovog zakona, vrši se obrada sledećih podataka o ličnosti: ime, ime jednog roditelja i prezime lica, mesto rođenja, jedinstveni matični broj građana, mesto i adresa prebivališta, odnosno boravišta, vrsta i nivo kvalifikacije, poslovi koje lice obavlja, kontakt telefon i adresa elektronske pošte.

XIV. NACIONALNA PRIZNANJA

Član 90.

Radi unapređenja bezbednosti i zdravlja na radu u Republici Srbiji, pravnim i fizičkim licima, Odboru za bezbednost i zdravlje na radu, organizacijama i udruženjima, za izuzetna postignuća u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, mogu se dodeliti nacionalna priznanja iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu (u daljem tekstu: priznanja).

Vrste priznanja jesu:

1) Povelja „28. april”;
2) Plaketa „28. april”;
3) Pohvalnica „28. april”.

Povelja „28. april” dodeljuje se pravnom licu ili preduzetniku, u tri kategorije (do 50 zaposlenih, od 51 do 250 zaposlenih i preko 251 zaposlenog) – za poseban doprinos i afirmaciju bezbednosti i zdravlja na radu, kroz njihovo zakonito, blagovremeno i preventivno postupanje u primeni utvrđenih mera.

Plaketa „28. april” dodeljuje se fizičkim licima, organizacijama i udruženjima za postignute rezultate i zasluge u promociji bezbednosti i zdravlja na radu.

Pohvalnica „28. april” dodeljuje se savetniku, odnosno saradniku za bezbednost i zdravlje na radu, predstavniku zaposlenih, Odboru za bezbednost i zdravlje na radu, organizacijama i udruženjima koji svojim radom doprinose podizanju svesti kod zaposlenih o značaju bezbednosti i zdravlja na radu.

Priznanja se dodeljuju na Dan bezbednosti i zdravlja na radu u Republici Srbiji 28. aprila.

Inicijativu za dodelu priznanja Upravi mogu podneti pravna i fizička lica, preduzetnici, organizacije zaposlenih i poslodavaca i druga udruženja.

Ispunjenost uslova za dodelu priznanja ispituje Uprava uz učešće predstavnika socijalnih partnera, odnosno reprezentativnih organizacija zaposlenih i poslodavaca, inspektora rada i drugih stručnjaka iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Predlog za dodelu priznanja Uprava dostavlja ministru nadležnom za poslove rada.

Sadržinu i izgled nacionalnih priznanja propisuje ministar nadležan za poslove rada.

XV. NADZOR

Inspekcijski nadzor

Član 91.

Inspekcijski nadzor nad primenom ovog zakona, propisa donetih na osnovu ovog zakona, tehničkih i drugih mera koje se odnose na bezbednost i zdravlje na radu, kao i nad primenom mera bezbednosti i zdravlja na radu utvrđenih aktom o proceni rizika, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o bezbednosti i zdravlju na radu, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, vrši ministarstvo nadležno za poslove rada preko inspektora rada.

Član 92.

Poslove inspekcijskog nadzora u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu obavljaju inspektori rada koji imaju stečeno visoko obrazovanje u obimu od najmanje 240 ESPB bodova u okviru obrazovno-naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka, prirodno-matematičkih nauka, medicinskih nauka ili društveno-humanističkih nauka i najmanje tri godine radnog iskustva u struci.

Član 93.

Inspektor rada prilikom vršenja nadzora ima službenu legitimaciju, značku i odgovarajuću vrstu odeće, obuće i opreme.

U postupku inspekcijskog nadzora inspektor rada ima pravo i dužnost da preduzima radnje kojima se kontrolišu bezbednost i zdravlje na radu, a naročito higijena i uslovi rada, proizvodnja, korišćenje i održavanje sredstava za rad, lične zaštitne opreme, hemijske materije i dr., kao i da:

1. pregleda opšte i pojedinačne akte, evidencije i drugu dokumentaciju i po potrebi istu fotografiše, fotokopira ili skenira radi ulaganja u spise predmeta;
2. izvrši uvid u ličnu ili drugu javnu ispravu sa fotografijom, sasluša i uzima izjave od zatečenih lica, odgovornih i zainteresovanih lica;
3. pregleda sredstva za rad, ličnu zaštitnu opremu i druga sredstva koja se koriste u radnom procesu ili su na bilo koji način povezana sa radnim procesom;
4. fotografiše i snima radno mesto, sredstva za rad, radnu sredinu u kojoj se vrši inspekcijski nadzor i drugo od značaja za vršenje inspekcijskog nadzora;
5. nalaže merenja koja obavlja druga stručna organizacija kada poslodavac samostalno ili preko određene stručne organizacije vrši merenja u odgovarajućim oblastima, a rezultati izvršenog merenja pružaju osnov za to;
6. poslodavcima, zaposlenim, njihovim predstavnicima i sindikatu daje obaveštenja i savete u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, kao i o merama čijom primenom se

obezbeđuje izvršavanje ovog zakona na najefikasniji način;
7. u skladu sa podnetim zahtevom, poslodavca i zaposlenog ili predstavnika zaposlenih obavesti o izvršenom inspekcijskom nadzoru i utvrđenom stanju;
8. preduzima druge radnje za koje je ovlašćen drugim propisom.

Ministar nadležan za poslove rada propisuje izgled značke i odgovarajuću vrstu odeće, obuće i opreme koju nosi inspektor rada.

Član 94.

Poslodavac je dužan da, radi vršenja nadzora, omogući inspektoru rada:

1. ulazak u objekte i prostorije, u svako doba kada ima zaposlenih na radu;
2. odredi najmanje jednog zaposlenog koji će inspektoru pružati potrebne informacije i obaveštenja, davati podatke, akte i dokumentaciju;
3. uvid u stabilnost konstrukcije i objekta za kolektivnu bezbednost i zdravlje na radu i pomoćne konstrukcije i objekta, kao i konstrukcije i objekta, koji se privremeno koristi za rad i kretanje zaposlenih;
4. uvid u primenjene mere bezbednosti i zdravlja na radu na sredstvima za rad i u radnoj sredini;
5. uvid u ličnu zaštitnu opremu;
6. uvid u podatke i evidencije o proizvodnji, korišćenju i skladištenju hemijskih materija.

Član 95.

Inspektor rada dužan je da izvrši nadzor odmah, nakon prijave poslodavca, odnosno organa za unutrašnje poslove, zdravstvene ustanove ili na osnovu saznanja o svakoj smrtnoj, teškoj ili kolektivnoj povredi na radu, koja se dogodi na radnom mestu i u radnoj sredini, kao i opasnoj pojavi koja bi mogla da ugrozi bezbednost i zdravlje na radu, odnosno odmah po prijemu zahteva, odnosno obaveštenja iz člana 39. st. 3. i 4. ovog zakona.

U postupku vršenja nadzora smrtne, teške ili kolektivne povrede na radu inspektora rada i drugog nadležnog organa, u cilju obezbeđivanja dokaza, poslodavac je dužan da zaustavi rad na radnom mestu, odnosno sredstvima za rad na kojima su se one dogodile.

Član 96.

Inspektor rada je dužan da, za vreme trajanja okolnosti koje dovode do ugrožavanja bezbednosti i zdravlja zaposlenog, zabrani rad na radnom mestu kod poslodavca, a naročito kada utvrdi:

1. da su neposredno ugroženi bezbednost i zdravlje zaposlenog;
2. da se koristi sredstvo za rad na kome nisu primenjene mere za bezbednost i zdravlje na radu;
3. da zaposleni ne koristi propisanu ličnu zaštitnu opremu;
4. da zaposleni radi na radnom mestu sa povećanim rizikom, a ne ispunjava propisane uslove za rad na tom radnom mestu, kao i ako se nije podvrgao lekarskom pregledu u propisanom roku;
5. da zaposleni nije obučen za bezbedan i zdrav rad;
6. da poslodavac nije sproveo mere ili izvršio radnje koje mu je, radi otklanjanja nepravilnosti koje mogu da ugroze bezbednost i zdravlje zaposlenog, naložio inspektor rada.

Inspektor rada je dužan da zabranu rada iz stava 1. ovog člana koja je izrečena na radnom mestu kod poslodavca koji izvodi radove na privremenim ili pokretnim gradilištima dostavi i investitoru, odnosno zastupniku investitora i koordinatoru za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova.

Ako primena mera, odnosno potreba za usaglašavanjem sa propisanim merama bezbednosti i zdravlja na radu predstavlja nedostatak za čije su otklanjanje potrebna veća investiciona ulaganja, a život i zdravlje zaposlenih nisu teže ugroženi, inspektor rada može naložiti poslodavcu da sačini poseban program o postupnom otklanjanju nedostataka sa utvrđenim rokovima za njihovo otklanjanje.

Inspektor rada može da naloži da se sprovede i opšte priznata mera kojom se može otkloniti opasnost pri radu ili smanjiti rizik po zdravlje zaposlenog, u meri u kojoj je to moguće.

Član 97.

Inspektor rada je dužan da zabrani rad na privremenim ili pokretnim gradilištima za vreme trajanja okolnosti koje dovode do ugrožavanja bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenog, a naročito kad utvrdi:

1. da na gradilištu radi zaposleni koji nije obučen za bezbedan i zdrav rad;
2. da na gradilištu, na radnom mestu sa povećanim rizikom radi zaposleni koji se nije podvrgao lekarskom pregledu u propisanom roku;
3. da je na gradilištu radno angažovano lice sa kojim pre stupanja na rad nije zaključen ugovor o radu ili drugi ugovor u skladu sa propisom kojim se uređuje rad i/ili ako to lice nije registrovano u Centralnom registru obaveznog socijalnog osiguranja;
4. da se na gradilištu koristi sredstvo za rad na kome nisu primenjene mere za bezbednost i zdravlje na radu;
5. da na gradilištu nisu obezbeđene propisane privremene konstrukcije i objekti za rad i kretanje zaposlenih (tunelske podgrade, konstrukcije za sprečavanje odrona zemlje pri kopanju dubokih rovova i sl.);
6. da poslodavac kome je inspektor rada zabranio rad na radnom mestu na privremenim ili pokretnim gradilištima nije sproveo zabranu rada koju mu je naložio inspektor rada i nastavio je rad za vreme trajanja okolnosti koje dovode do ugrožavanja bezbednosti i zdravlja zaposlenog.

Zabrana rada iz stava 1. ovog člana izriče se investitoru, odnosno zastupniku investitora u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima.

Zabrana iz stava 1. ovog člana traje dok traju okolnosti koje dovode do ugrožavanja bezbednosti i zdravlja na radu na gradilištu, a najmanje tri dana od dana izricanja zabrane rada ukoliko su okolnosti koje dovode do ugrožavanja bezbednosti i zdravlja na radu na gradilištu utvrđene prvi put.

Zabrana iz stava 1. ovog člana traje dok traju okolnosti koje dovode do ugrožavanja bezbednosti i zdravlja na radu na gradilištu, a najmanje 15 dana ukoliko su okolnosti koje dovode do ugrožavanja bezbednosti i zdravlja na radu na gradilištu utvrđene drugi put.

Zabrana iz stava 1. ovog člana traje dok traju okolnosti koje dovode do ugrožavanja bezbednosti i zdravlja na radu na gradilištu, a najmanje 30 dana ukoliko su okolnosti koje dovode do ugrožavanja bezbednosti i zdravlja na radu na gradilištu utvrđene treći put.

Inspektor rada je dužan da zabranu rada iz stava 1. ovog člana javno istakne na vidnom mestu na gradilištu, a gradilište vidno obeleži.

Sadržinu i izgled zabrane rada iz st. od 1. do 6. ovog člana i člana 96. stav 2. ovog zakona propisuje ministar nadležan za poslove rada.

Član 98.

Preduzimanje mera i radnji čijom primenom i izvršavanjem se, u skladu sa odredbama ovog zakona, obezbeđuje bezbednost i zdravlje na radu zaposlenih – inspektor rada nalaže rešenjem.

Protiv rešenja inspektora rada može se izjaviti žalba ministru nadležnom za poslove rada, u roku od 15 dana od dana dostavljanja rešenja.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja kojim je naređena zabrana rada.

Rešenje ministra nadležnog za poslove rada, doneto povodom žalbe, konačno je u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 99.

Poslodavac je dužan da, u roku koji odredi inspektor rada, preduzme naložene mere i otkloni utvrđene nedostatke ili nepravilnosti.

Poslodavac je dužan da u roku od osam dana od isteka roka za otklanjanje utvrđenog nedostatka ili nepravilnosti, obavesti u pisanoj ili elektronskoj formi, nadležnu inspekciju o izvršenju naložene obaveze.

XVI. KAZNENE ODREDBE

Član 100.

Novčanom kaznom od 1.500.000 do 2.000.000 dinara, kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravnog lica:

1. ako ne obezbedi i ne sprovodi preventivne mere bezbednosti i zdravlja na radu utvrđene ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona (član 9. stav 1);
2. ako zaposlenom ne obezbedi bezbednost i zdravlje u svim aktivnostima poslodavca i na svim nivoima organizovanja rada i radnog procesa (član 9. stav 2);
3. ako ne preduzme mere i ne obezbedi da samo oni zaposleni kojima su izdata odgovarajuća uputstva i dozvole za rad imaju pristup zonama u kojima je prisutna ozbiljna, neizbežna ili neposredna opasnost ili štetnost koja može da ugrozi zdravlje zaposlenog (član 10. stav 3);
4. ako prilikom organizovanja rada i radnog procesa ne obezbedi preventivne mere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, uključujući pružanje informacija i obuke zaposlenih, kao i ako za njihovu primenu ne obezbedi potrebna finansijska sredstva (član 12. stav 1);
5. ako aktom u pisanoj formi ne imenuje savetnika, odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu (član 15. stav 1. tačka 1);
6. ako zaposlenom odredi da obavlja poslove na radnom mestu i u radnoj sredini na kojima nisu sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu (član 15. stav 1. tačka 2);

ako ne donese program i ne izvrši obuku zaposlenog za bezbedan i zdrav rad (član 15. stav 1. tačka 4, čl. 33. i 34);
8. ako zaposlenom ne obezbedi korišćenje lične zaštitne opreme u skladu sa aktom o proceni rizika (član 15. stav 1. tačka 5);
9. ako ne obezbedi održavanje u ispravnom stanju sredstava za rad i lične zaštitne opreme (član 15. stav 1. tačka 6);
10. ako na osnovu akta o proceni rizika i ocene zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada ne obezbedi u skladu sa ovim zakonom propisane lekarske preglede zaposlenih (član 15. stav 1. tačka 8);
11. ako ne obezbedi pružanje prve pomoći, kao i ako ne obuči odgovarajući broj zaposlenih za pružanje prve pomoći (član 15. stav 1. tačka 9);
12. ako ne zaustavi svaku vrstu rada koji predstavlja ozbiljnu, neizbežnu i neposrednu opasnost za život ili zdravlje zaposlenih (član 15. stav 1. tačka 10);
13. ako u pisanoj formi ne donese akt o proceni rizika za sva radna mesta u radnoj sredini i ne utvrdi način, mere i rokove za otklanjanje ili smanjenje rizika na najmanju moguću meru (član 16. stav 1);
14. ako ne obezbedi da mere utvrđene aktom o proceni rizika budu integrisane u sve aktivnosti poslodavca i na svim nivoima (član 16. stav 3);
15. ako ne izmeni akt o proceni rizika u slučaju pojave svake nove opasnosti ili štetnosti i promene nivoa rizika u radnom procesu, uvođenja novog radnog mesta i nove tehnologije i promene uslova radne sredine (član 16. stav 4);
16. ako na osnovu nepristrasne ocene zdravstvene ustanove koja obavlja delatnost medicine rada aktom o proceni rizika ne odredi posebne zdravstvene uslove koje moraju ispunjavati zaposleni na radnim mestima sa povećanim rizikom (član 17. stav 1);
17. ako ne obezbedi sredstva i opremu za pružanje prve pomoći uzimajući u obzir procenjene rizike, radni proces, organizaciju, prirodu i obim radnog procesa, broj zaposlenih koji učestvuju u radnom procesu, broj radnih smena, broj lokacijski odvojenih jedinica, učestalost povreda na radu i udaljenost do najbliže medicinske pomoći (član 18);
18. ako otpočne obavljanje delatnosti za koju je prema ovom zakonu potrebno utvrditi ispunjenost propisanih uslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu bez dobijenog rešenja o ispunjenosti uslova za početak rada (član 21. stav 3);
19. ako za radove na izgradnji objekta u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima, kao i pri izvođenju radova na radilištu u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu, ne dostavi prijavu o početku rada nadležnoj inspekciji rada, najmanje osam dana pre početka izvođenja radova (član 22. stav 1);
20. ako ne izradi propisan elaborat o uređenju gradilišta kada radovi traju duže od tri dana u kontinuitetu i ne izradi propisan elaborat o uređenju radilišta i ako isti ne dostavi nadležnoj inspekciji rada, najmanje osam dana pre početka izvođenja radova (član 22. stav 2);
21. ako pre početka izvođenja radova na visini, u dubini, u skučenom prostoru, u prostoru sa potencijalno eksplozivnim atmosferama, na energetskom objektu, pri korišćenju opasne hemijske materije, rad u zonama u kojima je prisutna ozbiljna, neizbežna ili neposredna opasnost ili štetnost koja može da ugrozi zdravlje zaposlenog, ne obezbedi izdavanje dozvole za rad (član 27. stav 1);
22. ako zaposlenom ne obezbedi ličnu zaštitnu opremu u ispravnom stanju i ako ne sprovede obuku za njeno pravilno korišćenje (član 28);
23. ako ne organizuje poslove bezbednosti i zdravlja na radu u skladu sa ovim zakonom, odnosno ako za obavljanje tih poslova odredi lice koje nema, u skladu sa ovim zakonom, položen stručni ispit za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu i

licencu za obavljanje poslova savetnika, odnosno saradnika za bezbednost i zdravlje na radu (član 46. st. 1. i 4);

24. ako u delatnostima građevinarstva, poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, rudarstva, prerađivačke industrije, snabdevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizacije (osim trgovine električnom energijom i gasovitim gorivima preko gasovodne mreže), snabdevanja vodom, upravljanja otpadnim vodama, kontrolisanja procesa uklanjanja otpada, trgovine na veliko, saobraćaja i skladištenja i sličnim aktivnostima, kao i u delatnostima zdravstvene i socijalne zaštite ne imenuje savetnika za bezbednost i zdravlje na radu koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 48);

25. ako u delatnostima koje nisu navedene u članu 48. stav 1. ovog zakona ne imenuje saradnika za bezbednost i zdravlje na radu koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 49);

26. ako ne omogući u skladu sa ovim zakonom kontinuirano usavršavanje znanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenom koga odredi za obavljanje tih poslova (član 53. stav 1);

27. ako licima iz člana 53. stav 2. ovog zakona ne obezbedi plaćeno odsustvo za kontinuirano usavršavanje znanja, radi obnavljanja licence, u skladu sa zakonom (član 53. stav 3);

28. ako zaposlenom na radnom mestu sa povećanim rizikom pre početka rada ne obezbedi prethodni, odnosno periodični lekarski pregled u toku rada (član 56. stav 1);

29. ako zaposlenom koji rad obavlja noću, u skladu sa zakonom, ne obezbedi prethodni i periodični lekarski pregled (član 56. stav 2);

30. ako odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od nastanka, usmeno, u pisanoj formi ili elektronskim putem ne prijavi nadležnoj inspekciji rada i nadležnom organu za unutrašnje poslove svaku smrtnu, kolektivnu ili tešku povredu na radu, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi bezbednost i zdravlje zaposlenih (član 64. stav 1);

31. ako odmah, a najkasnije u roku od pet radnih dana od dana nastanka, usmeno, u pisanoj formi ili elektronskim putem ne prijavi nadležnoj inspekciji rada laku povredu na radu zbog koje zaposleni nije sposoban za rad više od tri dana (član 64. stav 2);

32. ako ne dostavi zaposlenom koji je pretrpeo povredu, odnosno kod koga je utvrđena profesionalna bolest, organizaciji nadležnoj za zdravstveno osiguranje i Upravi izveštaj o povredi na radu i profesionalnoj bolesti koji se dogode na radnom mestu (član 65. stav 1);

33. ako radi vršenja nadzora, ne omogući inspektoru rada ulazak u objekte i prostorije, u svako doba kada ima zaposlenih na radu; ne odredi najmanje jednog zaposlenog koji će inspektoru pružati potrebne informacije i obaveštenja, davati podatke, akte i dokumentaciju; ne omogući uvid u stabilnost konstrukcije i objekta za kolektivnu bezbednost i zdravlje na radu i pomoćne konstrukcije i objekta, kao i konstrukcije i objekta, koji se privremeno koristi za rad i kretanje zaposlenih; ne omogući uvid u primenjene mere bezbednosti i zdravlja na radu na sredstvima za rad i u radnoj sredini; ne omogući uvid u ličnu zaštitnu opremu i uvid u podatke i evidencije o proizvodnji, korišćenju i skladištenju hemijskih materija (član 94);

34. ako u određenom roku ne otkloni utvrđene nedostatke i nepravilnosti čije otklanjanje je rešenjem naredio inspektor rada (član 99. stav 1);

35. ako u roku od 30 dana od isteka roka za otklanjanje utvrđenog nedostatka ili nepravilnosti, ne obavesti u pisanoj ili elektronskoj formi, nadležnu inspekciju o izvršenju naložene obaveze (član 99. stav 2).

Novčanom kaznom od 400.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana poslodavac koji je preduzetnik.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana direktor, odnosno drugo odgovorno lice kod poslodavca.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana poslodavac fizičko lice.

Član 101.

Novčanom kaznom od 1.000.000 do 1.500.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravnog lica:

1. ako opštim aktom ne utvrdi prava, obaveze i odgovornosti u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu (član 14);
2. ako ne obaveštava zaposlene i predstavnike zaposlenih o opasnostima i štetnostima koje mogu da dovedu do povreda na radu i oštećenja zdravlja koji nastaju uvođenjem novih tehnologija i sredstava za rad i da u takvim slučajevima ne donese odgovarajuća uputstva za bezbedan i zdrav rad (član 15. stav 1. tačka 3);
3. ako ne angažuje pravno lice sa licencom radi sprovođenja preventivnih i periodičnih pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih, fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti i bioloških štetnosti (član 15. stav 1. tačka 7);
4. ako ne obavesti sve zaposlene, koji jesu ili koji bi mogli da budu izloženi ozbiljnoj, neizbežnoj i neposrednoj opasnosti, o prisutnim rizicima i merama koje su preduzete ili će biti preduzete u cilju zaštite i ne preduzme mere i izda uputstva kako bi omogućio zaposlenima da u slučaju ozbiljne, neizbežne i neposredne opasnosti prestanu da rade i/ili odmah napuste radno mesto i odu na bezbedno mesto (član 19. st. 1. i 2);
5. ako odmah, od nastanka, usmeno i u pisanoj formi ne prijavi nadležnoj inspekciji rada izvođenje hitnih radova na infrastrukturnim objektima radi otklanjanja kvarova ili iznenadnog i nekontrolisanog događaja na objektu i ako pri izvođenju hitnih radova i sanacije ne primenjuje mere u skladu sa aktom o proceni rizika (član 23);
6. ako sa drugim poslodavcem, sa kojim deli radni prostor u obavljanju poslova, pre početka obavljanja poslova ne zaključi sporazum o primeni propisanih mera za bezbednost i zdravlje na radu zaposlenih i ne odredi lice za koordinaciju sprovođenja zajedničkih mera kojim se obezbeđuje bezbednost i zdravlje svih zaposlenih (član 24);
7. ako ne preduzme mere da spreči pristup u krug objekta koji se koristi kao radni i pomoćni prostor, uključujući i objekat na otvorenom prostoru, licima i vozilima koja nemaju osnova da se nalaze u njima (član 25);
8. ako ne utvrdi postupak i način za izdavanje dozvole za rad (član 27. stav 2);
9. ako zaposlenima izda na upotrebu opremu za rad i ličnu zaštitnu opremu koji nisu usaglašeni sa propisanim tehničkim zahtevima ili nije obezbedio uputstvo za njihovu upotrebu i održavanje, kao i ako nije obezbedio uputstva za bezbedan rad po propisima o bezbednosti i zdravlju na radu za upotrebu opreme za rad (član 29);
10. ako zaposlenima da na korišćenje opasne hemijske materije i druge hemijske materije za koje je propisana obaveza izrade i dostavljanja bezbednosnog lista, a nije učinio dostupnim bezbednosni list, ili ako nisu obezbeđene sve mere koje proizlaze iz sadržaja bezbednosnog lista, kao i dodatne mere o uslovima kojima se obezbeđuje bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa propisima kojima se uređuju hemikalije (član 30);
11. ako ne sačini poseban program o postupnom otklanjanju nedostataka koji su utvrđeni aktom o proceni rizika, odnosno ako ne utvrdi rokove za realizaciju

programa (član 32);
12. ako zaposlenog, na način utvrđen ovim zakonom, ne upozna o obavljanju radnog procesa na bezbedan način, kada radni proces zahteva dodatnu obuku za bezbedan i zdrav rad (član 36. stav 1);
13. ako u slučaju teške povrede na radu, smrtne povrede na radu ili kolektivne povrede na radu sa teškom ili smrtnom povredom na radu, odmah, a najkasnije u roku od osam dana od nastanka povrede ne izvrši dodatnu obuku zaposlenih na tom radnom mestu u organizacionoj jedinici gde se povreda dogodila, sa obavezom obaveštavanja svih zaposlenih (član 36. stav 2);
14. ako zaposlenoj za vreme trudnoće, porodilji i zaposlenoj koja doji dete, zaposlenom mlađem od 18 godina života, osobama sa invaliditetom i zaposlenom kod koga je utvrđena profesionalna bolest ne obezbedi u pisanoj formi obaveštenje o rezultatima procene rizika i o merama kojima se rizici otklanjaju u cilju povećanja bezbednosti i zdravlja na radu (član 36. stav 3);
15. ako svako lice, koje se nalazi u radnoj sredini o čijem prisustvu je upoznat, ne upozori na opasnosti ili štetnosti po zdravlje koje se javljaju u radnom procesu, odnosno na mere bezbednosti i zdravlja koje mora da primeni, kao i ako ga ne usmeri na bezbedne zone za kretanje (član 37. stav 1);
16. ako vidno ne obeleži i istakne oznake za bezbednost i/ili zdravlje na radu (član 37. stav 2);
17. ako ne obavesti nadležnu inspekciju rada kad zaposleni odbije da radi u slučajevima utvrđenim članom 39. stav 1. ovog zakona (član 39. stav 4);
18. ako prethodno ne upozna pravno lice ili preduzetnika koje angažuje za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu sa radnim procesom, rizicima u radnom procesu i merama koje su primenjene za otklanjanje rizika i ne obavesti o početku rada svake odvojene jedinice, o početku izvođenja radova na gradilištu, odnosno radilištu i angažovanju svakog novog zaposlenog (član 51);
19. ako zaposlenog koji obavlja poslove na radnom mestu sa povećanim rizikom, za koga se u postupku periodičnog lekarskog pregleda utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove za obavljanje poslova na radnom mestu sa povećanim rizikom, ne premesti na drugo radno mesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima (član 56. stav 4);
20. ako zaposlene ne osigura za slučaj povreda na radu i profesionalnih bolesti, radi obezbeđivanja naknade štete (član 67. stav 1).

Novčanom kaznom od 200.000 do 400.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana poslodavac koji je preduzetnik.

Novčanom kaznom od 30.000 do 150.000 kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana direktor, odnosno drugo odgovorno lice kod poslodavca.

Novčanom kaznom od 30.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana poslodavac fizičko lice.

Član 102.

Novčanom kaznom od 300.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravnog lica:

1. ako zdravstvenoj ustanovi koja obavlja delatnost medicine rada koju angažuje, ne obezbedi uslove za samostalno i nepristrasno obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih (član 17. stav 2);

2) ako najmanje osam dana pre početka rada ne izvesti nadležnu inspekciju rada o početku svoga rada, radu odvojene jedinice ili svakoj promeni tehnološkog postupka, ukoliko se tim promenama menjaju uslovi rada (član 20);
3) ako opštim aktom iz člana 14. ovog zakona ne uredi obaveze i odgovornosti u vezi sa svakodnevnim praćenjem i kontrolom primene mera bezbednosti i zdravlja na radu (član 46. stav 2);
4) ako za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu angažuje pravno lice ili preduzetnika koji nemaju odgovarajuću licencu (član 46. stav 5);
5) ako zaposlenima ne omogući da biraju svog predstavnika za bezbednost i zdravlje na radu ili ne imenuje svog predstavnika (član 57);
6) ako zaposlenima, predstavniku zaposlenih i/ili Odboru ne omogući da budu konsultovani unapred i blagovremeno u vezi svih mera koje utiču ili mogu da utiču na bezbednost i zdravlje zaposlenih, ili organizovanja poslova bezbednosti i zdravlja na radu i određivanja zaposlenih iz člana 15. stav 1. tačka 9) ovog zakona, ili donošenja akata koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu, ili planiranja i organizovanja obuke iz člana 33. ovog zakona (član 58. stav 1);
7) ako ne upozna zaposlene ili predstavnike zaposlenih i/ili Odbor sa rizicima na radnom mestu u radnoj sredini i preventivnim merama za bezbednost i zdravlje na radu i aktivnostima koje se odnose na tehnološki i radni proces kod poslodavca, ili sa evidencijama povreda na radu i profesionalnim bolestima i o preduzetim merama za bezbednost i zdravlje na radu, ili sa preduzetim merama za sprečavanje neposredne opasnosti po život i zdravlje (član 59);
8) ako ne vodi i nečuva propisane evidencije (član 62);
9) ako najkasnije u roku od pet dana od dana dostavljanja mišljenja zdravstvene ustanove koja je utvrdila profesionalnu bolest nadležnoj inspekciji rada ne prijavi profesionalnu bolest (član 64. stav 3);
10) ako u slučaju smrtne, teške ili kolektivne povrede na radu, u cilju obezbeđivanja dokaza, ne zaustavi rad na radnom mestu, odnosno sredstvima za rad na kojima su se one dogodile (član 95. stav 2).

Novčanom kaznom od 150.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. tačka 2. ovog člana poslodavac koji je preduzetnik.

Novčanom kaznom od 40.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana direktor, odnosno drugo odgovorno lice kod poslodavca.

Novčanom kaznom od 40.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana poslodavac fizičko lice.

Član 103.

Novčanom kaznom od 300.000 dinara kazniće se za prekršaj zdravstvena ustanova koja obavlja delatnost medicine rada ako ne dostavi propisani izveštaj o lekarskom pregledu zaposlenog (član 54. stav 2. tačka 6).

Novčanom kaznom od 40.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u zdravstvenoj ustanovi.

Član 104.

Novčanom kaznom od 300.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice:

ako najkasnije u roku do 30 dana od dana izvršenog pregleda i provere, odnosno ispitivanja ne izda stručni nalaz o izvršenom pregledu i proveri opreme za rad i pregledu i ispitivanju električnih i gromobranskih instalacija ili ispitivanju uslova radne sredine (član 15. stav 3);

2) ako obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu iz člana 50. ovog zakona, a nema odgovarajuću licencu (član 72. stav 1. tačka 8);

3) ako obavlja poslove pregleda i provere opreme za rad i pregleda i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, ispitivanja uslova radne sredine, odnosno hemijskih i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti i ispitivanja uslova radne sredine – bioloških štetnosti, a nema odgovarajuću licencu (član 72. stav 1. tač. 9, 10. i 11);

Novčanom kaznom od 150.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. tačka 2. ovog člana poslodavac koji je preduzetnik.

Novčanom kaznom od 40.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu, kao i zaposleni u pravnom licu koje, bez odgovarajuće licence (član 72. stav 1. tač. 5, 6. i 7), obavlja poslove odgovornog lica za koje je propisano posedovanje licence.

Član 105.

Novčanom kaznom od 100.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice koje obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu iz člana 50. ovog zakona ako Upravi ne dostavi kvartalne izveštaje o obavljenim poslovima po osnovu dobijene licence (član 84. stav 1).

Novčanom kaznom od 50.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana poslodavac koji je preduzetnik.

Novčanom kaznom od 20.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu.

Član 106.

Novčanom kaznom od 50.000 dinara kazniće se za prekršaj savetnik, odnosno saradnik za bezbednost i zdravlje na radu ako ne obavlja poslove određene ovim zakonom (član 50).

Član 107.

Novčanom kaznom od 20.000 dinara kazniće se za prekršaj zaposleni:

1) ako ne vodi računa o sopstvenoj bezbednosti i zdravlju na radu, kao i bezbednosti i zdravlju drugih lica na koja može da utiče njegov rad u skladu sa obukom za bezbedan i zdrav rad i uputstvima za bezbedan i zdrav rad dobijenim od poslodavca, ne primenjuje propisane mere za bezbedan i zdrav rad, nenamenski koristi sredstva za rad, hemijske i druge materije, ne koristi ličnu zaštitnu opremu i sa njom pažljivo ne rukuje i uredno je ne vrati na mesto koje je namenjeno za njeno čuvanje, ako samovoljno isključuje, menja ili uklanja bezbednosne uređaje na sredstvima za rad (član 41);

2) ako, u skladu sa svojim saznanjima, odmah ne obavesti poslodavca, odnosno neposrednog rukovodioca o nepravilnostima, opasnostima, štetnostima ili o drugim nedostacima u sprovođenju mera bezbednosti i zdravlja na radu koji bi na radnom

mestu mogli da ugroze njegovu bezbednost i zdravlje ili bezbednost i zdravlje drugih zaposlenih i drugih lica (član 42. stav 1).

XVII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 108.

Podzakonski akti predviđeni ovim zakonom biće doneti u roku od 18 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Podzakonski akti koji su doneti na osnovu Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu („Službeni glasnik RS”, br. 101/05, 91/15 i 113/17 – dr. zakon) nastavljaju da se primenjuju do donošenja podzakonskih akata iz stava 1. ovog člana, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Primena podzakonskih propisa

Član 109.

Do donošenja propisa o preventivnim merama za bezbednost i zdravlje na radu, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, primenjivaće se mere zaštite na radu (pravila) sadržana u sledećim propisima:

1. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu na preradi nemetalnih minerala („Službeni glasnik SRS”, broj 2/83);
2. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u železničkom saobraćaju („Službeni glasnik SRS”, broj 19/85);
3. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u crnoj metalurgiji („Službeni glasnik SRS”, broj 25/87);
4. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u šumarstvu („Službeni glasnik SRS”, broj 33/88);
5. Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala („Službeni glasnik SRS”, broj 51/88);
6. Pravilnik o opštim merama zaštite na radu od opasnog dejstva električne struje u objektima namenjenim za rad, radnim prostorijama i na radilištima („Službeni glasnik SRS”, broj 21/89);
7. Pravilnik o zaštiti na radu pri izvođenju građevinskih radova („Službeni glasnik SRS”, broj 53/97).

Član 110.

Do donošenja propisa o opštim i posebnim merama bezbednosti i zdravlja na radu, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, primenjivaće se mere zaštite na radu (pravila), sadržana u sledećim propisima:

1. Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri ronilačkim radovima („Službeni list FNRJ”, broj 36/58);
2. Pravilnik o higijensko-tehničkim zaštitnim merama pri lučko-transportnom radu („Službeni list FNRJ”, broj 14/64);
3. Pravilnik o zaštiti na radu pri održavanju motornih vozila i prevozu motornim vozilima

(„Službeni list SFRJ”, broj 55/65);
4. Pravilnik o zaštiti na radu pri utovaru tereta u teretna motorna vozila i istovaru tereta iz takvih vozila („Službeni list SFRJ”, broj 17/66);
5. Pravilnik o zaštiti na radu i o tehničkim merama za razvijače acetilena i acetilenske stanice („Službeni list SFRJ”, br. 6/67, 29/67, 27/69, 52/90 i 6/92);
6. Pravilnik o zaštiti na radu u poljoprivredi („Službeni list SFRJ”, broj 34/68);
7. Pravilnik o zaštiti na radu pri izradi eksploziva i baruta i manipulisanju eksplozivima i barutima („Službeni list SFRJ”, broj 55/69 i „Službeni glasnik RS”, broj 109/21);
8. Pravilnik o posebnim merama i normativima zaštite na radu pri preradi i obradi kože, krzna i otpadaka kože („Službeni list SFRJ”, broj 47/70).

Važenje položenog stručnog ispita i izdate licence

Član 111.

Stručni ispit za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu i poslova odgovornog lica i stručni ispit za obavljanje poslova koordinatora za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izrade projekta i koordinatora za bezbednost i zdravlje na radu u fazi izvođenja radova položen pre stupanja zakona na snagu, ostaje da važi.

Fizičko lice koje prvi put podnosi zahtev za izdavanje odgovarajuće licence u skladu sa ovim zakonom nije dužno da dostavi dokaz o kontinuiranom usavršavanju znanja, odnosno drugi odgovarajući dokaz.

Lice koje je obavljalo poslove bezbednosti i zdravlja na radu najmanje tri godine pre stupanja na snagu ovog zakona, a koje ne ispunjava uslove utvrđene u čl. 48. i 49. ovog zakona, kao i lice koje ispuni uslov iz člana 40. stav 3. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu („Službeni glasnik RS”, broj 91/15), može da nastavi da obavlja te poslove uz dobijanje odgovarajuće licence u zavisnosti od delatnosti u kojoj je obavljao poslove bezbednosti i zdravlja na radu.

Lice koje je obavljalo poslove bezbednosti i zdravlja na radu manje od tri godine pre stupanja na snagu ovog zakona, a koje ne ispunjava uslove utvrđene u čl. 48. i 49. ovog zakona, može da nastavi da obavlja te poslove do ispunjenja uslova utvrđenih ovim zakonom, a najduže pet godina, osim lica kojem je do ispunjenja uslova za sticanje prava na starosnu penziju prema propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju, preostalo najviše pet godina.

Licence izdate pravnim licima i preduzetnicima za obavljanje poslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, po odredbama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, važe do isteka roka na koji su izdate.

Odgovorna lica za obavljanje poslova pregleda i provere opreme za rad i ispitivanja uslova radne okoline kojima je licenca izdata pre pet i više godina dužni su da zahtev za obnavljanje licence u skladu sa ovim zakonom podnesu bez odlaganja, a najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a odgovorna lica za obavljanje poslova pregleda i provere opreme za rad i ispitivanja uslova radne okoline kod kojih od izdavanja licence nije proteklo pet godina dužni su da zahtev za obnavljanje licence u skladu sa ovim zakonom podnesu najkasnije 60 dana pre nego što se napuni pet godina od dana izdavanja licence.

Poslodavci su dužni da organizuju svoje poslovanje u skladu sa ovim zakonom u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja propisa

Član 112.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu („Službeni glasnik RS”, br. 101/05, 91/15 i 113/17 – dr. zakon) i odredbe člana 5. i člana 6. stav 1. Uredbe o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima („Službeni glasnik RS”, br. 14/09, 95/10 i 98/18).

Stupanje zakona na snagu

Član 113.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.